

Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik

Sammanfattning

Utrikesutskottet behandlar i detta betänkande motioner från allmänna motionstiderna 2010, 2011 och 2012 om mänskliga rättigheter (MR) i svensk utrikespolitik.

Varje år läggs ett stort antal motionsförslag om olika MR-frågor fram i riksdagen. Utskottet har under ett antal riksmöten valt att behandla frågor om de mänskliga rättigheterna ur olika perspektiv och med olika fokus.

Vissa år har tonvikten legat mer på bilaterala MR-frågor och andra år på multilaterala frågeställningar. I detta betänkande behandlar utskottet motionsförslag om

- mål och inriktningsfrågor, grundläggande rättigheter
- barnets rättigheter – barnarbete, barnaga
- diskriminering och förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet
- rättigheter för personer som tillhör urfolk och nationella eller etniska, språkliga eller religiösa grupper
- mänskliga rättigheter i handelspolitiken och i arbetslivet
- mänskliga rättigheter, statslöshet och migration
- Internationella brottmålsdomstolen.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden i betänkandet. I ärendet finns 11 reservationer (S, MP, SD, V) och 1 särskilt yttrande.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Bakgrund	7
Utskottet	9
Mål och inriktningsfrågor, grundläggande rättigheter	9
Barnets rättigheter – barnarbete, barnaga	20
Diskriminering och förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet	25
Rättigheter för personer som tillhör urfolk och nationella eller etniska, språkliga eller religiösa grupper	29
Mänskliga rättigheter i handelspolitiken och i arbetslivet	33
Mänskliga rättigheter, statslöshet och migration	37
Internationella brottmålsdomstolen	42
Övriga yrkanden	45
Reservationer	47
1. Tilläggsprotokoll till ESK-konventionen, punkt 5 (S, MP, V)	47
2. Hbt, punkt 8 (S)	48
3. Hbt, punkt 8 (MP)	49
4. Hbt, punkt 8 (V)	50
5. Urfolk och minoriteter, punkt 9 (MP)	51
6. Urfolk och minoriteter, punkt 9 (SD)	52
7. Handel och arbetsliv, punkt 10 (MP, V)	53
8. Statslöshet, punkt 11 (S, MP, V)	54
9. Migrantarbetarkonventionen, punkt 12 (MP, V)	55
10. IOM, punkt 13 (V)	56
11. UNHCR, punkt 14 (V)	56
Särskilt yttrande	58
Barnets mänskliga rättigheter (S, MP, V)	58
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	59
Motion från allmänna motionstiden hösten 2010	59
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011	59
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012	64
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 16	70

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. MR-ramverk

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkandena 23 och 24 samt

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkandena 22 och 23.

2. Uppföljning av FN-toppmöten

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 37 i denna del och

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 36 i denna del.

3. Rekrytering till FN

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 37 i denna del och

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 36 i denna del.

4. FN:s MR-råd

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 33 och

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 32.

5. Tilläggsprotokoll till ESK-konventionen

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U255 av Christer Engelhardt (S),

2011/12:U279 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 1,

2011/12:Fö214 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 5,

2012/13:U219 av Lotta Hedström m.fl. (MP) och

2012/13:U307 av Christer Engelhardt m.fl. (S).

Reservation 1 (S, MP, V)

6. Barnarbete

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 36 och

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 35.

7. Barnaga

Riksdagen avslår motion

2012/13:U204 av Caroline Szyber (KD) yrkandena 1 och 2.

8. Hbt

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U204 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1–3, 8 och 10,

2011/12:U248 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkandena 2–4,

2011/12:U313 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 6,
 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 30,
 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 29 och
 2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 23 och 27.

Reservation 2 (S)

Reservation 3 (MP)

Reservation 4 (V)

9. Urfolk och minoriteter

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:U288 av Annelie Enochson m.fl. (KD, M, FP, C) yrkande 1,
 2011/12:U266 av Annelie Enochson (KD) yrkandena 1–5,
 2011/12:U284 av Elisabeth Svantesson (M),
 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 29,
 2012/13:U242 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 2,
 2012/13:U259 av Elisabeth Svantesson (M),
 2012/13:U277 av Annelie Enochson (KD) yrkandena 1–6,
 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 28,
 2012/13:U328 av Annelie Enochson och Ulrika Carlsson i Skövde
 (KD, C) yrkande 2 och
 2012/13:U339 av Julia Kronlid m.fl. (SD).

Reservation 5 (MP)

Reservation 6 (SD)

10. Handel och arbetsliv

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U207 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 5 och 6,
 2012/13:U237 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 1 och
 2012/13:U274 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 3.

Reservation 7 (MP, V)

11. Statslöshet

Riksdagen avslår motion

2011/12:U233 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Reservation 8 (S, MP, V)

12. Migrantarbetarkonventionen

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U211 av Josefin Brink m.fl. (V),
 2011/12:Sf232 av Helena Leander och Bodil Ceballos (båda MP)
 yrkande 4 och
 2012/13:Sf207 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 13.

Reservation 9 (MP, V)

13. IOM

Riksdagen avslår motion

2011/12:Sf241 av Christina Hög Larsen m.fl. (V) yrkande 3.

Reservation 10 (V)

14. UNHCR

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:Sf241 av Christina Hög Larsen m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt

2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2 och 3.

Reservation 11 (V)

15. ICC

Riksdagen avslår motionerna

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 34,

2012/13:U207 av Torbjörn Björlund m.fl. (V) yrkande 23 och

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 33.

16. Övriga yrkanden

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 11 april 2013

På utrikesutskottets vägnar

Sofia Arkelsten

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sofia Arkelsten (M), Carina Hägg (S), Christian Holm (M), Tommy Waidelich (S), Mats Johansson (M), Carin Runeson (S), Ismail Kamil (FP), Kerstin Lundgren (C), Kenneth G Forslund (S), Christer Winbäck (FP), Bodil Ceballos (MP), Hans Linde (V), Désirée Liljevall (S), Elisabeth Björnsdotter Rahm (M), Yilmaz Kerimo (S), Robert Halef (KD) och Björn Söder (SD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utrikesutskottet ett antal motionsförslag från allmänna motionstiderna 2010, 2011 och 2012 om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik m.m.

Våren 2008 utarbetade utskottet ett omfattande betänkande om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik (bet. 2007/08:UU9). Där behandlades regeringens skrivelse 2007/08:109 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik och ett betydande antal motioner. Därefter har utskottet varje år behandlat motionsförslag med en sådan inriktning i betänkanden om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik. Frågor om mänskliga rättigheter har även behandlats i andra betänkanden. Som exempel kan nämnas att under det innevarande riksmötet har utskottet i betänkande 2012/13:UU8 Mellanöstern och Nordafrika tagit ställning till motionsförslag om bl.a. demokratisering och respekt för de mänskliga rättigheterna i den aktuella regionen.

Utskottet har under ett antal riksmöten valt att i betänkanden om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik behandla frågor om de mänskliga rättigheterna ur olika perspektiv och med olika fokus. Vissa år har tonvikten legat mer på bilaterala frågor och andra år mer på multilaterala frågor.

Under riksmötet 2010/11 behandlade utskottet motionsförslag om folk rätt samt om mål och inriktning för den svenska politiken för de mänskliga rättigheterna, agerande för att avskaffa dödsstraff och tortyr, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter samt kvinnors rättigheter, barnets rättigheter samt om diskriminering och förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet. Under riksmötet 2011/12 behandlade utskottet i betänkande 2011/12:UU8 motionsförslag om mänskliga rättigheter m.m. i vissa regioner i världen. I det här betänkandet, som har utarbetats och beslutats våren 2013, har utskottet valt att behandla motioner om:

- mål och inriktningsfrågor, grundläggande rättigheter
- barnets rättigheter – barnarbete, barnaga
- diskriminering och förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet
- rättigheter för personer som tillhör urfolk och nationella eller etniska, språkliga eller religiösa grupper
- mänskliga rättigheter i handelspolitiken och i arbetslivet
- mänskliga rättigheter, statslöshet och migration
- Internationella brottmålsdomstolen.

Ett flertal motionsyrkanden i detta betänkande är föremål för förenklad beredning och avstyrks av utskottet i ett särskilt avsnitt.

De mänskliga rättigheterna var ett av de teman som stod i fokus när företrädare för utskottet den 31 januari 2013 sammanträffade med dr Nafie Ali Nafie, rådgivare till Sudans president.

Den 14 februari 2013 informerade biståndsminister Gunilla Carlsson och migrationsminister Tobias Billström utrikesutskottet och socialförsäkringsutskottet gemensamt om Sveriges ordförandeskap i det Globala forumet för migration och utveckling (GFMD) som inleddes den 1 januari 2013 och pågår under 18 månader.

Den 21 februari 2013 höll Anders Rönquist, rättschef på Utrikesdepartementet, med medarbetare en föredragning i utskottet om Europeiska unionens nya strategiska ramverk för mänskliga rättigheter och demokrati.

Företrädare för utrikesutskottet sammanträffade den 20 februari 2013 med Marockos talman Karim Ghellab med delegation. Vid mötet behandlades bl.a. frågor om de mänskliga rättigheterna.

Bakgrund

Arbetet med att främja demokrati, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling genomsyrar den svenska utrikespolitiken. Sverige ska vara en tydlig röst i världen för de mänskliga rättigheterna och ska agera bilateralt, genom Europeiska unionen (EU) och multilateralt för att de mänskliga rättigheterna ska genomföras och efterlevas fullt ut i alla världens länder. Svensk utrikespolitik ska främja respekten för de mänskliga rättigheterna. Omsorgen om och försvaret av de mänskliga rättigheterna är en integrerad och central del av den svenska utrikespolitiken. Den präglar Sveriges agerande i globala och regionala forum och genomsyrar de bilaterala kontakterna med andra länder.

Sveriges stora engagemang för de mänskliga rättigheterna, vår utrikespolitik och vårt utvecklingssamarbete speglar våra förhoppningar om en värld där människor kan leva fria, utan fruktan och nöd. De mänskliga rättigheterna värnar individens grundläggande behov och syftar till att garantera friheter och ge förutsättningar för ett drägligt liv för alla. Det är legitimt att reagera och påtala kränkningar av dessa rättigheter då förtryckta människor – just därför att de är förtryckta – sällan har möjlighet att själva hävda sina intressen.

Genom Lissabonfördraget har EU fått nya möjligheter att på ett mer sammanhållet sätt vara en utrikespolitisk aktör till stöd för fred, säkerhet och mänskliga rättigheter. En rad instrument och initiativ är knutna till EU:s främjande av de mänskliga rättigheterna.

Förenta nationernas (FN) generalförsamling antog 1948 den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. Förklaringen gav det internationella samfundet en gemensam värdegrund i synen på människan och förhållandet mellan stat och individ, och slog fast grundläggande normer för de mänskliga rättigheterna som är överordnade politiska, ekonomiska, kulturella och religiösa skillnader. De grundläggande normer som anges i

den allmänna förklaringen är universella och bindande för alla världens stater. Alla stater har en skyldighet att värna alla människors lika värde och rättigheter.

Som medlem i FN har Sverige enligt artiklarna 55 och 56 i FN-stadgan en rätt och förpliktelse att vidta åtgärder i samarbete med organisationen för att främja allmän aktning och respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla, utan åtskillnad i fråga om ras, kön, språk eller religion.

De mänskliga rättigheterna gäller för alla människor utan åtskillnad, oavsett land, kultur eller specifik situation. Ingen regering kan hävda särskilda förhållanden som tradition, kultur eller religion som skäl för att kränka de mänskliga rättigheterna. Rättigheterna är odelbara och ömsesidigt samverkande. Stater kan inte sälla bland sina folkrättsliga åtaganden: alla mänskliga rättigheter har samma värde. Dessa principer slogs fast vid världskonferensen om de mänskliga rättigheterna 1993 och bekräftades bl.a. vid FN:s världstoppmöte 2005.

Under de mer än 60 år som har gått sedan FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna antogs har dessa grundläggande normer slagits fast i ett antal folkrättsligt bindande konventioner. Tillsammans med den allmänna förklaringen bildar dessa konventioner en normativ grund för det internationella arbetet för de mänskliga rättigheterna. Dessa folkrättsliga åtaganden måste nu omsättas i praktisk handling över hela världen.

Regeringen har under 2000-talet överlämnat två skrivelser till riksdagen om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik respektive en skrivelse om demokrati och mänskliga rättigheter i Sveriges utvecklingsarbete, skr. 2003/04:20, skr. 2007/08:109 och skr. 2008/09:11. Dessa har behandlats i utskottets betänkanden 2003/04:UU9, 2007/08: UU9 och 2008/09:UU6.

Utskottet

Mål och inriktningsfrågor, grundläggande rättigheter

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett antal motionsyrkanden om mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik. Motionsyrkandena avser mål och inriktningsfrågor, grundläggande rättigheter, barnets rättigheter, diskriminering och förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet, rättigheter för personer som tillhör urfolk och nationella eller etniska, språkliga eller religiösa grupper, mänskliga rättigheter i handelspolitiken och i arbetslivet, statslöshet och migration samt Internationella brottmålsdomstolen.

Jämför reservationerna 1 (S, MP, V), 2 (S), 3 (MP), 4 (V), 5 (MP), 6 (SD), 7 (MP, V), 8 (S, MP, V), 9 (MP, V), 10 (V) och 11 (V) samt särskilt yttrande (S, MP, V).

Motionerna

Socialdemokraterna framhåller i kommittémotionerna 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 23 och 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 22 att respekten för de mänskliga rättigheterna är en förutsättning för demokrati. De mänskliga rättigheterna, såsom de kommer till uttryck i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och en rad andra konventioner, är en okränkbar helhet. Omsorgen om och försvaret av de mänskliga rättigheterna måste vara en central del av utrikespolitiken. Engagemanget för de mänskliga rättigheterna speglar våra förhoppningar om en värld där människor kan leva fria, utan fruktan och nöd. Socialdemokraterna betonar vikten av att stå upp för de mänskliga rättigheterna varhelst i världen de kränks och oavsett om oförrätter begås av en stormakt eller en diktatur. Kampen mot diskriminering på grund av kön, etnicitet, sexuell läggning, funktionshinder och religion måste föras både nationellt och internationellt. De fackliga rättigheterna behöver stärkas. Jämställdhet och barns rättigheter bör prioriteras i svensk utrikespolitik.

I kommittémotionerna 2011/12:U315 (S) yrkande 24 och 2012/13:U306 (S) yrkande 23 slår Socialdemokraterna fast att de mänskliga, medborgerska, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna är universella, odelbara och individuella. De får varken inskränkas av stater eller av andra aktörer. Partiet vill se över möjligheten att ratificera tilläggsprotokollet till FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

Socialdemokraterna konstaterar i motionerna 2011/12:U315 (S) yrkande 33 och 2012/13:U306 (S) yrkande 32 att det i den resolution från FN:s generalförsamling som ligger till grund för skapandet av MR-rådet (resolu-

tion A/RES/60/251) sägs att ”medlemmar som valts till rådet ska upprätthålla högsta standard när det gäller främjande och skydd av mänskliga rättigheter, tillfullo samarbeta med rådet, och bli granskade under den generella periodiskt återkommande granskningsmekanismen under sin medlemsperiod”. Socialdemokraterna understryker att det är viktigt att detta ställningstagande upprätthålls.

Enligt motionerna 2011/12:U315 (S) yrkande 37 och 2012/13:U306 (S) yrkande 36 anser Socialdemokraterna att Sverige bör höja sin profil i FN och utarbeta en strategi för arbetet i FN såväl som enskild aktör som genom EU och i samarbete med de nordiska länderna. Sverige bör också öka ansträngningarna för att få fler svenskar verksamma på hög nivå inom FN-systemet, söka stöd för en plats i säkerhetsrådet och initiera en vängrupp för FN där länder från olika delar av världen samarbetar för att stärka FN och driva på dess reformarbete. Vidare bör Sverige mer aktivt stödja de processer som pågår för att följa upp de beslut som togs vid FN-toppmötet 2005.

Miljöpartiet föreslår i kommittémotion 2011/12:Fö214 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 5 att Sverige ska underteckna tilläggsprotokollet till konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Samma förslag läggs fram i de enskilda motionerna 2011/12:U279 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 1 och 2012/13:U219 av Lotta Hedström m.fl. (MP).

I de enskilda motionerna 2011/12:U255 av Christer Engelhardt (S) och 2012/13:U307 av Christer Engelhardt m.fl. (S) föreslås att Sverige ska ha som mål att underteckna tilläggsprotokollet till ESK-konventionen.

Utskottets överväganden

Frågor om ramverket för de mänskliga rättigheterna

Målet för arbetet med de mänskliga rättigheterna i svensk utrikespolitik är att bidra till att de rättigheter som har fastslagits inom ramen för FN och andra internationella forum ska komma alla människor till del.

Utskottet anser, som tidigare framhållits i ett flertal utskottsbetänkanden, att de mänskliga rättigheterna gäller för alla människor utan åtskillnad, oavsett land, kultur eller specifik situation. Ingen regering kan hävda särskilda förhållanden som tradition, kultur eller religion som ursäkt för att kränka de mänskliga rättigheterna. Rättigheterna är odelbara och ömsesidigt samverkande. Stater kan inte sälla bland sina folkrättsliga åtaganden: alla mänskliga rättigheter har samma värde.

Demokrati och respekt för politiska och medborgerliga rättigheter är viktiga förutsättningar för att förverkliga ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Genomförandet av dessa rättigheter bidrar också till att uppnå demokrati. Det är mot denna bakgrund som utskottet har ställt sig bakom en förstärkning av det svenska demokratibiståndets inriktning (skr. 2008/09:

11, bet. 2008/09:UU6, rskr. 2008/09:187). Demokratibiståndet inriktas därmed på de medborgerliga och politiska rättigheterna, demokratins och rättsstatens institutioner och procedurer och demokratiseringens aktörer.

Utskottet vill i detta sammanhang särskilt framhålla vikten av att stärka yttrandefriheten och framväxten av fria, oberoende medier. Sverige arbetar aktivt för att stödja journalister, bloggare och försvarare av yttrandefriheten runt om i världen. Sverige är, som framhölls i regeringens utrikesdeklaration 2013, ledande i kampen för alla människors rätt och möjlighet till en fri och säker kommunikation på nätet.

Utskottet konstaterar att frihet på nätet är viktigt för människors möjlighet att organisera sig och verka för demokratiska förändringar. Utskottet välkomnar att Sverige var med och drev fram en banbrytande resolution i FN:s råd för mänskliga rättigheter som slog fast att samma mänskliga rättigheter – samma tryckfrihet och samma yttrandefrihet – ska gälla online som offline.

I FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (ESK-konventionen) stadgas bl.a. rätten till arbete, rättvisa och gynnsamma arbetsvillkor och till att bilda och ansluta sig till fackföreningar. Konventionen stadgar vidare rätten till social trygghet, utbildning, en tillfredsställande levnadsstandard, bostad och bästa uppnåbara hälsa.

Den svenska politiken för de mänskliga rättigheterna vilar på en fast grund av respekt för internationella konventioner och överenskommelser. Omsorgen om och försvaret av de mänskliga rättigheterna är en integrerad och central del av den svenska utrikespolitiken. Den präglar Sveriges agerande i globala och regionala forum och genomsyrar de bilaterala kontakterna med andra länder. Engagemanget för de mänskliga rättigheterna finns i såväl politiska partier som i ett brett spektrum av enskilda organisationer. Denna samsyn om de mänskliga rättigheternas betydelse i utrikespolitiken är värdefull för Sveriges möjligheter att bedriva ett framgångsrikt arbete och stärker trovärdigheten i våra insatser för de mänskliga rättigheterna.

Ett uttryck för Sveriges engagemang för de mänskliga rättigheterna är de årliga rapporter om mänskliga rättigheter i världens länder som Utrikesdepartementet utarbetar och som kan läsas på regeringens webbplats om mänskliga rättigheter (www.manskligarattigheter.se). Rapporterna redovisar för varje land läget när det gäller ratifikation av de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter och uppgifter om landets rapportering till FN:s konventionskommittéer. Där redovisas också information om situationen i fråga om medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter samt om olika gruppers åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Genom publiceringen blir informationen tillgänglig för en bred krets av aktörer – organisationer, myndigheter, företag och enskilda.

Folkrätten och respekten för de mänskliga rättigheterna är en hörnsten i svensk utrikespolitik och en förutsättning för en hållbar globalisering. Utrikesminister Carl Bildt underströk i 2013 års utrikesdeklaration att mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstat är – liksom respekt för folkrätten – fundamentala principer för Sveriges agerande.

Lissabonfördraget ger EU möjligheter att globalt främja demokrati och mänskliga rättigheter, konstaterade utskottet i betänkande 2010/11:UU15 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik och refererade till fördragets allmänna bestämmelser om unionens yttre åtgärder (artikel 21.1¹). Utskottet betonade i betänkandet att EU:s instrument för att globalt främja demokrati och mänskliga rättigheter kontinuerligt måste vidareutvecklas och förbättras.

Mot denna bakgrund välkomnar utskottet att regeringen i 2013 års utrikespolitiska deklaration slog fast att Sverige vill stärka skyddet för, och få till stånd en effektiv granskning av, respekten för de mänskliga rättigheterna inte bara i EU-länderna utan i Europa som helhet.

Det är angeläget att bedriva ett resultatriktat arbete för de mänskliga rättigheterna. Utskottet välkomnar att EU genom rådsslutsatser (utrikesrådet) i juni 2012 beslutade om ett strategiskt ramverk och en handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati. Detta är första gången som unionen har ett sammanhållet strategiskt ramverk för detta viktiga område och en vittomfattande handlingsplan för genomförandet. En särskild representant (EUSR) för mänskliga rättigheter utsågs också av rådet. Den särskilde representanten ska främja genomförande av det strategiska ramverket och handlingsplanen och bidra till att öka effektiviteten i och kännedomen om EU:s människorättspolitik. Unionen ska ha ett partnerskap med det civila samhället.

Det strategiska ramverket innebär i korthet följande:

- De mänskliga rättigheterna integreras i EU:s samtliga politikområden.
- EU ska främja de mänskliga rättigheternas universalitet.
- EU ska eftersträva samstämmiga mål.
- Mänskliga rättigheter ska ingå i alla former av utrikespolitik som EU bedriver.
- EU:s prioriteringar av mänskliga rättigheter ska genomföras.
- EU ska samarbeta med bilaterala partner.
- EU ska arbeta med multilaterala institutioner för ett starkt MR-system.
- EU:s institutioner och medlemsstater ska arbeta gemensamt för att stärka de mänskliga rättigheterna.

¹ Artikel 21.1 i Lissabonfördraget lyder: "Unionens åtgärder i internationella sammanhang ska utgå från de principer som har legat till grund för dess egen tillblivelse, utveckling och utvidgning och som den strävar efter att föra fram i resten av världen: demokrati, rättsstaten, de mänskliga rättigheternas och grundläggande friheternas universalitet och odelbarhet, respekt för människors värde, jämlikhet och solidaritet samt respekt för principerna i Förenade nationernas stadga och i folkrätten."

Som nämnts ovan höll rättschefen på Utrikesdepartementet Anders Rönquist med medarbetare den 21 februari 2013 en föredragning i utskottet om Europeiska unionens nya strategiska ramverk för mänskliga rättigheter och demokrati.

Utskottet välkomnar att Sverige har varit pådrivande i utarbetandet av ramverket och agerar för dess genomförande. Samstämmighetspolitiken innebär att MR-frågorna måste få ett brett genomslag inom en rad politikområden, vilket förutsätter ett fortsatt engagemang i MR-frågorna från den höga representanten och kommissionens ordförande. Utskottet understryker vikten av samarbete med det civila samhället. I flera avsnitt i betänkandet återkommer utskottet till frågor som lyfts fram i det strategiska ramverket för MR-frågor och i handlingsplanen.

I detta sammanhang vill utskottet understryka värdet av en snar anslutning av Europeiska unionen till Europakonventionen för att medverka till att stärka regelverket till skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna i Europa. Genom att stärka Europarådets institutioner kan arbetet effektiviseras. Utskottet behandlade senast i betänkande 2011/12: UU17 frågan om EU:s anslutning till Europakonventionen.

I motionsyrkanden förespråkas strategier för Sveriges arbete i Förenta Nationerna.

En effektiv multilateralism, med ett starkt FN som kärna, förblir en hörnsten i svensk utrikespolitik. FN är kärnan i den internationella rättsordningen och åtnjuter en stark politisk legitimitet när det gäller att hantera akuta kriser och möta de långsiktiga globala utmaningar som världen står inför. Sverige är en tydlig aktör i FN när det gäller såväl policyskapande som direkta insatser på fältet och verkar för ett engagerat och konstruktivt EU i FN. Ett uttryck för detta är att Sverige fortsätter att aktivt delta i reformprocesser för ett modernare och effektivare FN för att på så sätt bidra till att stärka det kollektiva säkerhetssystemet och göra FN rustat för att ta sig an de globala utmaningarna.

Sverige betonar vikten av en effektiv användning av organisationens resurser och frågor om resultatstyrning, ansvarsutkrävande, transparens, revision och granskning. Ett viktigt forum för att driva frågor om en effektivare styrning och administrativ förvaltning i FN är Genèvegruppen (the Geneva Group), ett informellt samarbetsorgan där Sverige och 15 andra stater ingår. Samtliga länder som ingår i Genèvegruppen bidrar med 1 procent eller mer av budgeten för FN och de största FN-organen. Sammantaget svarar länderna för ungefär 80 procent av FN:s budget.

I likhet med vad som förespråkas i en motion anser utskottet att Sverige bör eftersträva en plats i FN:s säkerhetsråd. Utskottet konstaterar att regeringen i budgetpropositionen för 2012 (prop. 2011/12:1 utg.omr. 5) uppgav att Sverige kandiderar till säkerhetsrådet för perioden 2017–2018. Det bör enligt utskottet understrykas att ett långsiktigt och gediget förberedelsearbete och en väl förankrad och genomförd kampanj är en förutsättning för att en kandidatur till säkerhetsrådet ska nå framgång.

EU och unionens medlemsstater fortsätter att verka för ett effektivt multilateralt system med ett starkt FN i centrum. EU:s agerande i FN vägleds av universella demokratiska värden och principer som kommer till uttryck i FN-stadgan. För perioden t.o.m. 2015 finns en strategi för Europeiska unionens prioriteringar i FN (European Union medium-term priorities at the United Nations 2012–2015). Sverige står bakom strategin som varje år kompletteras av prioriteringar för EU:s agerande i FN:s generalförsamling. Genomförandet förutsätter agerande både av unionen i sig och av Sverige och övriga medlemsstater.

Strategin för EU:s prioriteringar i FN utgår från tre pelare: fred och säkerhet, hållbar utveckling samt mänskliga rättigheter, vilka är sammanlänkade och ömsesidigt beroende. I strategin slås fast att EU ska bedriva ett nära samarbete med andra medlemmar av världssamfundet, som regionala och subregionala grupper och bilateralt med strategiska partner. Där betonas också engagemanget för en reformering av FN-systemet inklusive generalförsamlingen och säkerhetsrådet. Vikten av god finansiell styrning och budgetdisciplin poängteras liksom behovet av att stärka FN:s roll när det gäller att leda internationellt humanitärt stöd.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2011/12: U315 (S) yrkandena 23 och 24 samt 2012/13:U306 (S) yrkandena 22 och 23.

Uppföljning av FN-toppmötet 2005

Utskottet övergår nu till att behandla frågan om att följa upp och stödja de processer som pågår efter FN:s världstoppmöte 2005, vilket förespråkas i en motion.

Vid FN:s världstoppmöte 2005 slogs fast att utveckling, fred och säkerhet och mänskliga rättigheter är samverkande och ömsesidigt förstärkande. Toppmötet bekräftade att frihet, jämlikhet, solidaritet, tolerans, respekt för alla mänskliga rättigheter, respekt för naturen och delat ansvarstagande måste till om millenniemålen ska kunna nås.

Av den resolution (A/RES/60/1) som FN:s generalförsamling antog i oktober 2005 med slutsatser från världstoppmötet framgår att FN:s ekonomiska och sociala råd (Ecosoc) fick i uppdrag att se till att utfallet av de större FN-konferenserna och toppmötena, inklusive de internationellt överenskomna utvecklingsmålen, följs upp.

De större FN-konferenserna och toppmötena har resulterat i ett globalt partnerskap för utveckling. Detta har, förutom i slutdokumentet från världstoppmötet 2005, också kommit till uttryck i millenniedeklarationen, överenskommelsen vid 2002 års internationella konferens om finansiering för utveckling i Monterrey, Mexiko (Monterrey Consensus), 2002 års världskonferens om hållbar utveckling i Johannesburg, Sydafrika (genomförandeplanen från Johannesburg) och Dohadeklarationen om finansiering för utveckling (uppföljning 2009 till Monterrey Consensus).

I december 2005 gjorde EU:s ordförandeskap ett uttalande och redovisade EU:s syn på åtgärder för att främja genomförandet av åtagandena vid världstoppmötet tidigare samma år.

Ecosoc ska, som nyss nämnts, varje år hålla uppföljningsmöten. Uppföljningsmötena (Annual Ministerial Review, AMR) äger rum på regeringsnivå och fokuserar varje år på ett särskilt tema av betydelse för FN:s utvecklingsagenda. Syftet är att bidra till att sprida och påskynda genomförande. I förberedelserna för uppföljningsmötena deltar medlemsstater, organ inom FN-systemet och andra större institutionella aktörer, icke-statliga organisationer, företrädare för den privata sektorn och forskare.

Inriktningen på de uppföljningsmöten som hittills har ägt rum har varit följande:

- Förstärkning av insatser för att utrota fattigdom och hunger, inklusive genom det globala partnerskapet för utveckling (2007).
- Genomförande av de internationellt överenskomna målen och åtagandena i fråga om hållbar utveckling (2008).
- Genomförande av de internationellt överenskomna målen och åtagandena i fråga om global folkhälsa (2009).
- Genomförande av de internationellt överenskomna målen och åtagandena i fråga om jämställdhet mellan könen och kvinnors egenmakt (2010).
- Genomförande av de internationellt överenskomna målen och åtagandena i fråga om utbildning (2011).
- Främjande av produktionskapacitet, sysselsättning och anständigt arbete för att utplåna fattigdom inom ramen för en inkluderande, hållbar och rättvis ekonomisk tillväxt på alla nivåer för att millennieutvecklingsmålen ska kunna nås (2012).

I slutsatserna från FN:s världstoppmöte 2005 bekräftades åtagandet om att nå millenniemålen. Millenniemålen följs årligen upp av bl.a. Världsbanken och Internationella valutafonden (IMF) som publicerar serien Global Monitoring Report. Rapporterna är inriktade på genomförandet på global nivå.

Biståndsminister Gunilla Carlsson deltog i FN:s högnivåmöte om millenniemålen i New York i september 2010 och redogjorde då för svenska insatser och prioriteringar för att millenniemålen ska kunna nås. I juli 2012 utsåg FN:s generalsekreterare Ban Ki-moon biståndsminister Gunilla Carlsson att ingå i en särskild högnivåpanel med uppdrag att dra slutsatser när det gäller millenniemålen, vilka resultat som har åstadkommits samt utifrån dagens utvecklingsutmaningar komma med råd inför utarbetandet av en ny dagordning för utveckling (post-2015 development agenda). Vid 2013 års uppföljningsmöte i den nämnda AMR-processen ska Ecosoc diskutera hur organet ska kunna bidra till utarbetandet av den nya utvecklingsagendan.

Ytterligare ett exempel på pågående uppföljningsprocesser avser åtagandet vid världstoppmötet 2005 om att diskutera och definiera begreppet mänsklig säkerhet. Generalförsamlingen antog senast hösten 2012 en resolution om mänsklig säkerhet (A/RES/66/290).

Vid världstoppmötet 2005 lades grunden för skapandet av FN:s råd för mänskliga rättigheter (MR-rådet). En uppföljning av MR-rådets verksamhet avslutades 2011. Utskottet återkommer nedan till Sveriges och EU:s ställningstaganden i sammanhanget.

När det gäller Sveriges agerande i fråga om en uppföljning av slutsatserna från FN:s världstoppmöte 2005 konstaterar utskottet, som nämnts ovan, att stödet till FN är en hörnsten i svensk utrikespolitik. Sverige bidrar till genomförande av slutsatserna från världstoppmötet genom att vara en av FN:s större givare och är ett av de få länder som uppnår FN:s mål för utvecklingsbiståndet på 0,7 procent av BNI. Sverige, som lämnar ett bistånd på 1 procent av BNI, arbetar aktivt för att bidra till att FN:s millenniemål uppnås och är en av de största givarna till flera FN-organ, som exempelvis Unicef, UNHCR, OCHA och Unrwa.

Ett exempel på ett område där framsteg nåddes vid FN-toppmötet 2005 gäller kvinnors sexuella och reproduktiva rättigheter, där Sverige hörde till de pådrivande länderna. Sverige fortsätter att agera på global nivå för ökat genomslag på nationell nivå och via bilaterala biståndsinsatser när det gäller frågor om kvinnors rättigheter och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Utskottet har under flera år i sina budgetbetänkanden om internationellt bistånd, senast i betänkande 2011/12:UU2, betonat att Sverige måste fortsätta att agera för större internationella biståndsvolymer enligt de åtaganden som världssamfundet har gjort. Utskottet avser att senare under innevarande riksmöte utarbeta ett utlåtande om den nya dagordningen för utvecklingen efter 2015.

Sverige främjar en reformering av FN-systemet för att det ska kunna svara upp mot de utmaningar som världsorganisationen står inför. Sverige deltar aktivt i konfliktförebyggande, fredsoperationer och fredsbyggande, humanitära operationer, nedrustning och utvecklingssamarbete. Likaså är Sverige aktivt i det internationella arbetet kring klimatförändringarna och arbetar för att främja folkrätten, respekt för de mänskliga rättigheterna och rättsstatens principer.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2011/12:U315 (S) yrkande 37 i denna del och 2012/13:U306 (S) yrkande 36 i denna del.

Rekrytering av svenskar till FN-systemet

Utskottet anser att det är angeläget att fortsätta att verka för att fler svenskar rekryteras till poster på hög nivå inom FN-systemet, vilket förespråkas i motioner.

Det är enligt utskottet värdefullt att en utredning har gjorts inom Utrikesdepartementet av hur svensk seniorkompetens bättre kan utnyttjas inom FN-systemet och utvecklingsbankerna. Enligt utredaren, som lämnade sin slutrapport i oktober 2010, finns alltför få svenskar på tunga internationella befattningar. Det finns enligt utredaren reella förutsättningar för att fler svenskar ska komma i fråga för högre internationella tjänster och för att Sverige ska kunna öka sitt internationella agerande genom en stärkt exponering av svensk kompetens. Utredaren presenterade ett antal förslag till åtgärder.

Ett flertal rekryteringsfrämjande åtgärder har genomförts de senaste åren. Utrikesdepartementet har stärkt arbetet med att via olika kanaler sprida information om lediga tjänster inom FN-systemet och i andra internationella organisationer. Rådgivning kan lämnas till sökande exempelvis i fråga om utformningen av meritförteckningar och i förberedelserna inför intervjuer. Såväl Utrikesdepartementet som utlandsmyndigheterna engagerar sig i dag i större grad i rekryteringsfrämjande lobbying och annat kontaktskapande.

Inom Utrikesdepartementet arbetar en tjänsteman på ambassadörsnivå med att främja rekrytering av svenskar på internationell nivå. Denne har en informell interdepartemental referensgrupp knuten till sig. Företrädare för Utrikesdepartementet genomför informationsmöten vid universitet och högskolor i Sverige för att sprida kännedom om möjligheterna för studenter att praktisera vid internationella organisationer. Inom Statsrådsberedningen finns en funktion för att främja rekrytering inom EU-systemet.

I detta sammanhang kan också nämnas att personer med ansvar för personal- och rekryteringsfrågor inom FN-sekretariatet, UNDP, Unicef, UNFPA och UN Women deltog i en gemensam rekryteringsmission till Sverige i maj 2012. Delegationen medverkade bl.a. i fem seminarier för en bred krets åhörare med totalt omkring 600 deltagare. Under 2012 medverkade också företrädare för Världsbanken i ett liknande arrangemang i Sverige.

Parallellt med de rekryteringsfrämjande åtgärderna har enligt uppgift från Utrikesdepartementet konkurrensen om befattningar på högre nivå i internationella organisationer skärpts. Intresset har ökat från såväl G20-länderna som G77-länderna för sådana befattningar. Samtidigt medför den ekonomiska krisen att budgeten i flera organisationer skärs ner, vilket i sin tur kan leda till minskad rekrytering. Eftersom en stor del av tjänsterna i internationella organisationer, även om de har utlysts, tillsätts med interna sökande uppmuntras svenskar som på olika befattningsnivåer är verksamma där att meritera sig för och söka högre befattningar. Efter att ha följt upp rekryteringen av svenskar till högre befattningar anser Utrikesdepartementet dock att tendensen ser positiv ut på sikt.

Utskottet ser positivt på att åtgärder har vidtagits för att på ett mer systematiskt sätt öka rekryteringen av svenskar till högre befattningar i FN-systemet och andra internationella organisationer. Detta är viktigt inte

minst mot bakgrund av att Sverige är en av de största finansörerna i flera FN-organ och andra internationella organisationer. Det är önskvärt att rekryteringen av svenskar står i bättre överensstämmelse med de ekonomiska bidrag som Sverige lämnar. Utskottet anser att det är angeläget att Sverige, i likhet med flera andra länder, fortsätter att stärka och utveckla främjandet av rekryteringar till befattningar på högre nivå i internationella organisationer.

Ett exempel kan hämtas från Tyskland. Där fastslogs ett mål om kvantitativt och kvalitativt ökad tysk personalnärvaro i internationella organisationer i en koalitionsöverenskommelse 2009. På begäran av förbundsdagen lämnar den tyska regeringen vartannat år en redogörelse till förbundsdagen om rekryteringen av tysk personal till internationella organisationer.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2011/12:U315 (S) yrkande 37 i denna del och 2012/13:U306 (S) yrkande 36 i denna del.

FN:s råd för mänskliga rättigheter

I två motioner understryks vikten av att upprätthålla det ställningstagande om medlemmar som valts till FN:s råd för mänskliga rättigheter (MR-rådet) som FN:s generalförsamling gjorde 2006 när MR-rådet skapades och som citeras i motionerna.

Principbeslutet vid FN:s världstoppmöte 2005 om att inrätta MR-rådet var ett viktigt steg i ambitionen att lyfta frågor om de mänskliga rättigheterna på den internationella dagordningen. MR-rådet ersatte FN:s hårt kritiserade MR-kommission och syftade till att alla människor skulle tillförsäkras samtliga mänskliga rättigheter – medborgerliga, politiska, ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, inklusive rätten till utbildning. MR-rådet skulle ha ansvar för att främja universell respekt för skyddet för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna för alla, utan undantag och på ett rättvist och likvärdigt sätt. En av de större förändringarna vid tillkomsten av MR-rådet var skapandet av den nya allmänna återkommande utvärderingen (Universal Periodic Review, UPR). MR-rådet skulle hålla fler möten per år och få en viss statushöjning genom en direkt koppling till generalförsamlingen utan omväg via det ekonomiska och sociala rådet. MR-rådet har 47 medlemmar som alla är valda på tre år i taget.

Under 2011 slutfördes en översyn av MR-rådet. I EU:s rapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2011 bedöms att utfallet av översynen är begränsat (minimalistic), även om företeelser som EU prioriterar kvarstår. Det gäller exempelvis MR-rådets befogenhet att behandla angelägna situationer i länder och oberoendet för högkommissarien för mänskliga rättigheter (UNHCHR), högkommissariens kontor och specialprocedurer.

Sverige har en lång tradition av engagemang för de mänskliga rättigheterna och starkt stöd för FN:s och det internationella samfundets arbete inom MR-området och har aktivt deltagit som observatör i MR-rådet sedan det skapades 2006.

I unionens nya strategiska ramverk för mänskliga rättigheter och demokrati uppmanas alla medlemmar i MR-rådet att upprätthålla högsta nivå på de mänskliga rättigheterna och att leva upp till de utfästelser de gjorde innan de valdes in i rådet. EU ska noga följa i vilken utsträckning tredjeländer genomför rekommendationer som lämnats i den allmänt återkommande utvärderingen (UPR) och som accepterats av det aktuella landet. EU kommer även att lämna stöd för sådant genomförande.

Vid utrikesrådets möte den 18 februari 2013 antogs rådsslutsatser om EU:s prioriteringar i FN:s MR-råd. Där uttryckte rådet sitt stöd för MR-rådet och redovisade en rad geografiska och tematiska prioriteringar för rådets sessioner 2013.

Sverige och EU arbetar långsiktigt och målmedvetet för att MR-rådet ska bli framgångsrikt och för att rådets mandat ska kunna förverkligas fullt ut. För att öka rådets trovärdighet är det viktigt att de länder som ingår i rådet respekterar de mänskliga rättigheterna. Utskottet välkomnar Sveriges och EU:s agerande för detta i den översyn av MR-rådet som slutfördes 2011. Utskottet ser positivt på att länder som kandiderar till att bli medlemmar i MR-rådet även i fortsättningen ska förhandsgranskas i offentliga utfrågningar och att den allmänt återkommande utvärderingen (UPR) kvarstår.

Utskottet understryker att Sverige och EU även i framtiden måste fortsätta att vara starka aktörer i MR-rådet och agera för trovärdighet i rådets verksamhet och för ett effektivt genomförande av de mänskliga rättigheterna.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2011/12:U315 (S) yrkande 33 och 2012/13:U306 (S) yrkande 32.

Tilläggsprotokollet till ESK-konventionen

Med anledning av motionsförslagen om Sveriges ratificering av tilläggsprotokollet till den internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (ESK-konventionen) konstaterar utskottet att FN:s generalförsamling den 10 december 2008 enhälligt antog tilläggsprotokollet om enskild klagorätt. Sverige anslöt sig till konsensus vid antagandet, men höll samtidigt en röstförklaring i vilken Sveriges inställning till tilläggsprotokollet kortfattat berördes. I korthet innebar förklaringen att Sverige inte var övertygat om att enskild klagorätt var det bästa sättet att främja de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna, bl.a. därför att de s.k. ESK-rättigheternas karaktär ofta gör det svårt att med precision ange när en kränkning ska anses ha begåtts.

Regeringen vidhåller denna bedömning enligt det interpellationssvar som socialminister Göran Hägglund lämnade den 14 december 2012 med anledning av interpellation 2012/13:115. I sitt svar konstaterade socialmi-

nistern att Sverige tar sina internationella åtaganden på stort allvar. Det är viktigt att känna till konsekvenserna av ett avtal innan det ingås. Därför är regeringen utifrån nuvarande omständigheter inte beredd att underteckna eller ratificera tilläggsprotokollet. Regeringen har, enligt socialministern, inte stängt någon dörr utan kommer att studera den praxis som fortsatt utvecklas till följd av individuella klagomål till FN.

Utskottet konstaterar att tilläggsprotokollet till ESK-konventionen träder i kraft den 5 maj 2013. Protokollet har ratificerats av tio stater.

Utskottet ställer sig bakom regeringens uppfattning att det för närvarande inte är aktuellt för Sverige att underteckna eller ratificera tilläggsprotokollet till ESK-konventionen.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2011/12:U255 (S), 2011/12:U279 (MP) yrkande 1, 2011/12:Fö214 (MP) yrkande 5, 2012/13:U219 (MP) och 2012/13:U307 (S).

Barnets rättigheter – barnarbete, barnaga

Motionerna

Socialdemokraterna tar i kommittémotionerna 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 36 och 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 35 upp en rad frågor om barns situation i världen och efterlyser ett tydligare fokus på att motverka exploatering och utnyttjande av barn, framför allt barnarbete och sexuell exploatering. Det är enligt partiet viktigt att stödja ILO:s ambition att få till stånd ett förbud mot de värsta formerna av barnarbete.

I den enskilda motionen 2012/13:U204 av Caroline Szyber (KD) yrkandena 1 och 2 begärs att Sverige i internationella organ, bilaterala kontakter och utvecklingssamarbetet ska verka för förbud mot barnaga.

Utskottets överväganden

I betänkande 2010/11:UU15 redovisade utskottet sin syn på ett antal motioner om barnets rättigheter. Utskottet konstaterade där att barnets rättigheter slås fast i ett antal internationella konventioner, däribland FN:s konvention om barnets rättigheter, och normer och slog fast att de riktlinjer för ett barnrättsperspektiv i utvecklingssamarbetet som riksdagen ställde sig bakom 2003 fortfarande gäller. I betänkandet belyste utskottet vidare EU:s arbete för att främja barnrättsperspektivet i unionens yttre förbindelser och unionens åtgärder till stöd för FN:s säkerhetsråds resolutioner 1612 (2005) och 1882 (2009), båda om barn och väpnad konflikt.

I två motioner förespråkas stöd till ILO:s arbete mot de värsta formerna av barnarbete.

Enligt ILO:s egna beräkningar utför ungefär 215 miljoner barn i världen barnarbete, varav 115 miljoner är verksamma i de värsta formerna av barnarbete. Utskottet anser att bekämpande av barnarbetet är en stor utmaning i kampen för de mänskliga rättigheterna.

ILO:s konvention nr 182 om de värsta formerna av barnarbete hade i januari 2013 ratificerats av 176 av organisationens 185 medlemsstater. Den andra ILO-konventionen med sikte på barnarbete, nr 138 om minimiålder, hade vid samma tidpunkt ratificerats av 164 medlemsstater. Båda konventionerna räknas till ILO:s åtta kärnkonventioner som avser mänskliga rättigheter inom områdena föreningsfrihet och förhandlingsrätt, icke-diskriminering i arbetslivet, förbud mot tvångsarbete och förbud mot barnarbete. Sverige och övriga EU-medlemsstater har ratificerat samtliga av dessa konventioner och stöder aktivt ILO:s arbete för en universell ratificering av dessa grundläggande instrument, såsom förutsattes i en deklaration om grundläggande principer och rättigheter i arbetslivet som antogs av ILO 1998. Utskottet välkomnar detta och konstaterar att de grundläggande principerna och rättigheterna är odelbara och ömsesidigt samverkande.

ILO följer regelbundet upp utvecklingen och tillämpningen av deklarationen om grundläggande principer och rättigheter. Den senaste uppföljningen ägde rum vid ILO:s arbetskonferens i juni 2012. Där behandlades den globala uppföljningsrapporten, Tackling child labour: From commitment to action (ILO, juni 2012). Dessförinnan hade ILO:s styrelse 2010, när Sverige ingick i styrelsen, antagit en global färdplan i fråga om barnarbete med målet att avskaffa de värsta formerna av barnarbete till 2016.

Enligt ILO:s bedömning 2012 har det skett vissa framsteg i det internationella samfundets ansträngningar att minska barnarbetet men i alltför många fall finns det brister i den praktiska tillämpningen och i genomförandet av konventioner och normer. De åtgärder som ILO förespråkar innefattar bl.a. en universell ratificering av ILO:s konventioner om barnarbete och organisationens övriga kärnkonventioner, ett ökat fokus på nationell politik och program för att främja ett integrerat förhållningssätt till alla fundamentala principer och rättigheter i arbetet, ett bredare tillvägagångssätt för att komma till rätta med grundorsakerna till barnarbete och spridning av goda exempel som lett till bestående resultat.

ILO inledde redan 1992 ett program för att avskaffa barnarbete, International Programme on the Elimination of Child Labour (Ipec). Genom programmet lämnas tekniskt stöd till de medlemsstater som har svårigheter att genomföra och efterleva sina åtaganden enligt konventionerna nr 138 och nr 182. För närvarande verkar Ipec i ca 90 länder i alla regioner i världen.

Sveriges stöd till ILO uppgick 2011 till totalt drygt 90 miljoner kronor, varav drygt 26 miljoner kronor utgjordes av medlemsavgiften till organisationen. Sidas stöd till ILO uppgick till 64 miljoner kronor. Sida har tidigare lämnat riktat stöd till insatser inom Ipec.

Som nämnts ovan belyste utskottet i betänkande 2010/11:UU15 EU:s arbete för att främja barnrättsperspektivet i unionens yttre förbindelser. Där är unionens riktlinjer om barnets rättigheter en viktig komponent. Riktlinjerna, som tillkom 2007, sågs över 2011. Översynsarbetet har bl.a. lett till att EU har gått över till en lokal definition av MR-prioriteringar och att mer än hälften av EU:s beskickningschefer i tredjeländer har fattat beslut om att främja barnets rättigheter.

Under 2011 ökade EU avsevärt sina insatser mot barnarbete till följd av de rådsslutsatser som antogs 2010. Flera olika initiativ genomfördes, bl.a. togs barnets rättigheter upp i ett kommissionsmeddelande om företagens sociala ansvar och i riktlinjer från kommissionen om socialt ansvarstagande upphandling. Barnets rättigheter tas regelmässigt upp i den politiska dialog som EU för med tredjeländer och som ger en möjlighet att främja en ratificering och ett effektivt genomförande av relevanta internationella konventioner och normer.

Utskottet anser i likhet med vad som framförs i de aktuella motionerna att det är angeläget att stödja ansträngningarna att avskaffa de värsta formerna av barnarbete. Sverige bör såväl i bilaterala kontakter som inom EU, FN och andra internationella forum fortsätta att verka för detta. Ett tydligt fokus måste läggas på att motverka exploatering och utnyttjande av barn, framför allt barnarbete och sexuell exploatering. Det är av största vikt att stödja ILO:s ambition att få till stånd ett förbud mot de värsta formerna av barnarbete, såsom skuldslaveri, rekrytering av barnsoldater, barnprostitution och arbete med farliga kemikalier. I allt utvecklingssamarbete måste Sverige bli än bättre på förebyggande insatser och rehabilitering och på att skapa framtidstro hos barnen. Utskottet delar därmed motionärernas intentioner i denna del.

I fråga om sexuell exploatering av barn, som också berörs i de aktuella motionerna, hänvisar utskottet till sina ställningstaganden om människohandel och om barnets rättigheter i betänkande 2010/11:UU15.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2011/12:U315 (S) yrkande 36 och 2012/13:U306 (S) yrkande 35.

I en motion begärs att Sverige i internationella organ, bilaterala kontakter och utvecklingssamarbetet ska agera mot barnaga.

I FN:s konvention om barnets rättigheter slås fast att barn ska skyddas mot alla former av våld. Detta skydd gäller oavsett vuxnas motivering av våldet. FN:s kommitté för barnets rättigheter, som övervakar barnkonventionens efterlevnad, betonar barnagans oförenlighet med konventionens regelverk.

Sverige var 1979 det första landet i världen att införa ett förbud mot barnaga i och med den lydelse i 6 kap. 1 § föräldrabalken som slår fast att barn inte får utsättas för kroppslig bestraffning eller annan kränkande behandling. Barnaga är fortfarande ett allvarligt problem i Sverige, men

förbudet har bidragit till viktig normbildning. När barnaga inte längre accepteras av samhället blir det svårare för föräldrar, lärare och andra vuxna att rättfärdiga slag som uppfostringsmetod.

Efter att Sverige för mer än 30 år sedan införde förbud mot barnaga har 33 länder följt detta exempel, och bara under 2012 införde fyra länder förbud mot barnaga. De flesta länder saknar dock alltså förbud mot barnaga. Enligt en FN-studie 2006 om våld mot barn var minst 80 procent av världens barn utsatta för våld, framför allt i hemmet men också inom skolväsendet.

Det är fortfarande tillåtet med barnaga i elva av EU:s medlemsländer. Utskottet välkomnar att statsrådet Birgitta Ohlsson i februari 2013 vid en konferens i Bryssel, riktad till ledamöter i Europaparlamentet och beslutsfattare från EU:s medlemsstater, förespråkade att alla unionens medlemsstater ska införa nationell lagstiftning mot barnaga. Samtliga 27 EU-medlemsstater har antagit barnkonventionen.

Genomförandet av EU:s människorättsriktlinjer om barnets rättigheter, som beslutades av rådet 2007, tar sikte på att bekämpa alla former av våld mot barn. Unionens agenda för barns rättigheter innefattar ”konkreta insatser på områden där EU kan tillföra ett verkligt mervärde, till exempel i fråga om ett rättsväsende som tar hänsyn till barns behov, skydd av barn i sårbara situationer och insatser för att bekämpa våld mot barn såväl inom som utanför EU”.

Utskottet ser positivt på att handlingsplanen till EU:s nya strategiska ramverk för mänskliga rättigheter och demokrati i unionens utrikespolitik, som presenterats tidigare i betänkandet, innefattar åtgärder för att främja och skydda barnets rättigheter. Bland åtgärderna kan i detta sammanhang nämnas att EU under 2013 ska genomföra en riktad kampanj om barnets rättigheter med särskilt fokus på våld mot barn.

Inom Europarådet beslutades 2005 om ett program för att bygga ett Europa för och med barn (Building a Europe for and with children). Under det svenska ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté 2008 initierades arbetet med att ta fram en programstrategi för Europarådets rättigheter. Den nu gällande programstrategin gäller t.o.m. 2015. Ett av de prioriterade områdena är att förhindra alla former av våld mot barn. Europarådet stöder antagande och genomförande av sammanhållna nationella strategier innefattande lagstiftning, policyförändringar och institutionella reformer syfte att skydda barn mot våld.

Inom utvecklingsbiståndet är Sverige en stor givare till FN:s internationella barnfond, Unicef, som främjar barns rättigheter genom att påverka lagstiftnings-, policy- och budgetprocesser samt genom kapacitetsstöd till nationellt institutionsbyggande och civilsamhället. Unicef genomför även insatser för att öka barns och ungdomars deltagande i beslutsprocesser och policyutveckling. Unicef är relevant för Sveriges policy för demokrati och mänskliga rättigheter i biståndet, framför allt genom att organisationen systematiskt integrerar ett rättighetsperspektiv.

Sverige är medlem i Unicefs styrelse fram till 2017. En fråga som Sverige prioriterar där är skydd mot alla former av våld mot och exploatering av barn liksom preventiva åtgärder för att motverka sådana företeelser, exempelvis genom lagstiftning och attitydförändringar.

Alla former av våld och utnyttjande är ett allvarligt hinder mot barnets utveckling och åtnjutande av de mänskliga rättigheterna. Skydd till barn som riskerar att utsättas för våld eller utnyttjande och akut stöd, rehabilitering och utbildning till barn som har blivit offer för våld och utnyttjande är därför en viktig del av Unicefs verksamhet. Unicef bidrar också till ökad kunskap om normer, värderingar och attityder som riskerar att förvärra barns utsatthet för våld, exploatering och utnyttjande. På många håll i världen samarbetar Unicef med det civila samhället för att stoppa och motverka användningen av fysiskt våld mot barn i utbildningsväsendet och i hemmet.

På Unicefs initiativ ägde den 25 mars 2013 ett högnivåarrangemang rum för att främja uttryckliga åtaganden om att ta itu med våld mot barn i utvecklingsagendan efter 2015 (millenniemålen post-2015). Sverige fungerade som moderator vid arrangemanget. Ett stort antal länder var representerade tillsammans med företrädare för bl.a. FN-organ och internationella organisationer som representerar det civila samhället.

Under 2012 betalade Sverige 480 miljoner kronor till Unicef i basbudgetstöd och 675 miljoner kronor i form av bilateralt bistånd som kanaliseras genom multilaterala kanaler (s.k. multi-bistöd). Av de sistnämnda medlen avser 22,5 miljoner kronor globala insatser mot våld, exploatering och utnyttjande av barn. Enligt en bedömning av Unicefs verksamhet som Sverige gjorde 2011 har denna hög relevans för Sveriges prioriteringar inom utvecklingssamarbetet, inte minst inom området mänskliga rättigheter och demokrati.

I detta sammanhang kan också nämnas att Sverige genom Sida lämnar ett strategiskt viktigt bidrag till ett globalt initiativ för att få slut på all kroppslig bestraffning av barn (Global Initiative to End all Corporal Punishment of Children). Inom initiativet, som stöds av bl.a. Unicef och Unesco, försöker man bl.a. att påverka regeringar att förbjuda alla former av kroppslig bestraffning och agerar för att öka medvetenheten om barns rätt till skydd och till utbildning utan användning av våld.

Utskottet anser i likhet med FN:s barnrättskommitté att barnaga är oförenligt med barnkonventionens regelverk. Barnaga innebär en grov kränkning av varje barns värdighet och fysiska integritet och är ett hinder mot barnets utveckling. Utskottet anser att Sverige i egenskap av föregångsland när det gäller förbud mot barnaga ska fortsätta att agera för barnets universella rättigheter och för ett universellt förbud mot alla former av barnaga. Sverige bör verka för detta såväl inom EU som FN och andra internationella forum, i bilaterala kontakter och i utvecklingssamarbetet.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion 2012/13: U204 (KD) yrkandena 1 och 2.

Diskriminering och förföljelse på grund av sexuell läggning och könsidentitet

Motionerna

Socialdemokraterna anser enligt kommittémotionerna 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 30 och 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 29 att en attitydförändring bland FN:s medlemsländer om hbt-personers rättigheter bör påskyndas genom att frågorna tas upp i olika internationella forum. Partiet vill att Sverige ska arbeta för en internationell hbt-konferens men anser att den internationella situationen just nu medför risk för att arbetet för en sådan konferens kan vara kontraproduktivt.

Miljöpartiet begär i kommittémotion 2011/12:U248 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkandena 2–4 att Sverige ska försöka påverka de länder som vill införa eller inte har tagit bort dödsstraffet för homosexuella handlingar. Sverige bör också använda de relationer som biståndet ger oss för att påverka lagstiftningen i länder där personer riskerar att dömas av staten för homosexuella handlingar. Den försämrade situationen i Ukraina för hbt-personer bör lyftas fram i Sveriges och EU:s relationer med landet.

I kommittémotion 2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkande 23 förespråkas att Sverige ska vara mer aktivt i det internationella hbtq-arbetet. I yrkande 27 understryker Miljöpartiet behovet av en särskild konvention om mänskliga rättigheter för hbtq-personer.

Vänsterpartiet begär i kommittémotion 2011/12:U204 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1 och 2 att Sverige i FN-sammanhang bör verka för en konvention om avskaffande av all diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Ett första steg mot en sådan konvention skulle vara att samla ett högnivåmöte om hbt-frågor. Sverige bör ta initiativ till ett sådant möte. Sverige bör också enligt yrkande 3 verka för att en specialrapportör tillsätts för att arbeta med främjande av hbt-personers mänskliga rättigheter.

Vänsterpartiet anser att frågor om hbt-personers situation har fått minimal uppmärksamhet i EU:s utvecklingsarbete. I yrkande 8 begär partiet att Sverige driver på för att EU:s utvecklingspolitik ska bidra till att stärka hbt-personers rättigheter i världen. Sverige bör enligt yrkande 10 verka för att ett ökat nordiskt och europeiskt samarbete även omfattar hbt-frågorna. Det är viktigt att samarbetet på såväl nationell som nordisk och europeisk nivå utformas tillsammans med representanter för hbt-organisationerna i berörda länder. Regeringen bör såväl inom det nordiska samarbetet som Europarådet verka för att all slags diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet avskaffas.

I den enskilda motionen 2011/12:U313 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 6 förespråkas ett ökat svenskt engagemang i hbt-frågorna inom ramen för FN-systemet.

Utskottets överväganden

På många håll i världen utsätts människor för allvarliga brott mot de mänskliga rättigheterna utifrån deras könsidentitet och sexuella läggning. Homo-sexuella, bisexuella och transpersoner (hbt-personer) utsätts för trakasserier, diskriminering och behandlas illa, ofta i kombination med våld.

Enligt EU:s årsrapport om mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2011 var det i omkring 80 stater fortfarande förbjudet med samkönade sexuella relationer i samtycke mellan vuxna, och i sju länder var dödsstraff påbjudet.

Utskottet konstaterar att frågor om samkönade sexuella relationer är kontroversiella i många länder och att det i vissa stater finns ett stort motstånd mot att diskutera frågan ur ett människorättsperspektiv. Att hbt-personer har samma rättigheter som alla andra individer, inklusive rätten till icke-diskriminering, slås emellertid fast i en lång rad internationella konventioner och andra instrument.

Sexuell läggning anges inte uttryckligen som diskrimineringsgrund i artikel 26 i FN:s konvention om medborgerliga och politiska rättigheter. FN:s kommitté för mänskliga rättigheter har emellertid fastslagit att artikel 26 även omfattar homo- och bisexuella. FN:s kommitté för ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter framhöll under 2009 att såväl sexuell läggning som könsidentitet omfattas av diskrimineringskyddet i artikel 2 (2) i FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. FN:s kommitté för barnets rättigheter har också framhållit att diskrimineringsförbudet omfattar sexuell läggning. Denna tolkning är emellertid inte allmänt accepterad av FN:s alla medlemsstater. Sverige och övriga EU-medlemsstater strävar dock efter att dessa tolkningar successivt ska bli mer allmänt accepterade av alla världens stater, liksom att frågan om sexuell läggning och könsidentitet ska diskuteras i olika internationella sammanhang.

EU har gjort starka åtaganden om att alla människor ska tillförsäkras mänskliga rättigheter utan diskriminering och dessa gäller för alla medlemsstater utan undantag. Åtagandena innefattar ett förbud mot diskriminering på grund av sexuell läggning. Det är enligt utskottet angeläget att EU utvecklar effektiva verktyg för hur de grundläggande mänskliga rättigheterna ska upprätthållas inom unionen.

Utskottet ser positivt på att hbt-frågor successivt har uppmärksammats mer och mer inom FN-systemet och att EU:s och Sveriges agerande för detta rönt framgång. EU stod i december 2008 enhälligt bakom en deklARATION i FN:s generalförsamling om mänskliga rättigheter, sexuell läggning och könsidentitet, som stöddes av 66 länder från fem kontinenter. Det var första gången som en tvärregional grupp lyfte fram hbt-frågor i FN:s generalförsamling. Deklarationen bekräftar principen om icke-diskriminering och fördömer avrättningar, godtycklig arrestering och brott mot de mänskliga rättigheterna på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.

För första gången antogs inom FN i juni 2011 en resolution som specifikt behandlar mänskliga rättigheter, sexuell läggning och könsidentitet. Resolutionen, som antogs av FN:s råd för mänskliga rättigheter, stöddes av bl.a. Sverige och övriga EU-länder. I resolutionen uttryckte MR-rådet djup oro över det våld och den diskriminering som individer i alla regioner i världen utsätts för till följd av deras sexuella läggning och könsidentitet. I resolutionen uppmanades FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter att dokumentera diskriminerande lagar och våldshandlingar som riktas mot hbt-personer i alla delar av världen.

EU stöder det arbete med hbt-frågor som utförs av högkommissarien för mänskliga rättigheter och deltar som medlem i en tvärregional grupp för hbt-frågor i arbetet för ökad medvetenhet om och stöd för hbt-frågor. EU deltog aktivt i arrangemanget av ett sidoarrangemang i FN i New York i december 2011 under rubriken Stop Bullying, Ending Violence and Discrimination Based on Sexual Orientation and Gender Identity (stoppa mobbning, få ett slut på våld och diskriminering grundad sexuell läggning och könsidentitet).

Den rapport som FN:s MR-råd uppmanat högkommissarien för mänskliga rättigheter att ta fram behandlades vid en paneldiskussion i MR-rådet i mars 2012. I rapporten konstaterade högkommissarien Navanethem Pillay att regeringar och mellanstatliga organ ofta har förbisett det våld och den diskriminering som baseras på sexuell läggning och könsidentitet. Hon ansåg att ytterligare åtgärder nu måste vidtas, och att detta framför allt skulle ske på nationell nivå, för att individer i framtiden ska få ett bättre skydd mot sådana brott mot mänskliga rättigheter. I rapporten lämnade högkommissarien en rad rekommendationer till MR-rådets medlemsstater. Hon rekommenderade också MR-rådet att hålla sig underrättat om förekomsten av våld och diskriminering kopplad till sexuell läggning och könsidentitet och att fortsätta att ta upp sådana MR-brott i befintliga granskningsprocedurer.

Utskottet välkomnar att EU ska samarbeta i FN:s MR-råd med likasinnade partner för att FN ska fortsätta att ha frågan om diskriminering och våld mot hbt-personer på dagordningen. Detta slås fast i de tidigare nämnda rådsslutsatserna från utrikesrådets möte den 18 februari 2013 om unionens prioriteringar i MR-rådet.

Utskottet ser positivt på att en verktyglåda för EU:s praktiska arbete med att främja och skydda de mänskliga rättigheterna för hbt-personer har antagits. Verktyglådan antogs i juni 2010 av en arbetsgrupp (Cohom) under ministerrådets kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik där Sverige ingått. Enligt arbetsgruppen ska verktyglådan vara till hjälp för EU-institutionerna, EU-medlemsstaterna, EU:s delegationer, representationer och ambassader att agera förebyggande mot kränkningar av hbt-personers mänskliga rättigheter och att hantera de strukturella orsakerna bakom dessa kränkningar. Verktyglådan innefattar sådana prioriteringar som avkriminala-

lisering av samkönade sexuella relationer i världen, jämlikhet och icke-diskriminering samt skydd av människorättsförsvare. Den ska uppdateras vart tredje år.

Utskottet välkomnar att rådet, baserat på verktygslådan, under 2013 ska utarbeta EU-riktlinjer om hbt-personers mänskliga rättigheter. Detta framgår av den handlingsplan som är knuten till EU:s strategiska ramverk för mänskliga rättigheter och demokrati. Under 2013 ska EU också, enligt handlingsplanen, utveckla en strategi för hur unionen ska samarbeta med tredjeländer i FN och Europarådet om mänskliga rättigheter för hbt-personer. EU ska vidare främja beslut om åtaganden i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) när det gäller mänskliga rättigheter för hbt-personer.

Frågan om avkriminalisering av samkönade sexuella relationer tas upp i motionsförslag. Utskottet välkomnar att den nyss nämnda verktygslådan slår fast att EU aktivt ska fördöma kriminalisering av samkönade sexuella relationer som sker i samförstånd och i synnerhet användningen av dödsstraff, tortyr och misshandel kopplad till sådana relationer.

När det gäller de motionsförslag om diskriminering och förföljelse på grund av sexuell läggning eller könsidentitet som avser åtgärder för att uppmärksamma hbt-frågor främst i FN konstaterar utskottet att EU:s verktygslåda för att främja mänskliga rättigheter för hbt-personer tar upp frågor om unionens agerande i FN, OSSE och Europarådet. Utskottet anser att EU och unionens medlemsstater i partnerskap med tredjeländer systematiskt bör främja skyddet av och respekten för de mänskliga rättigheterna när det gäller sexuell läggning och könsidentitet inom ramen för FN och andra multilaterala forum och i sina bilaterala människorättsdialoger. Likaså bör unionen och medlemsstaterna i olika internationella granskningsförfaranden, däribland i den allmänna återkommande utvärdering (UPR) som genomförs av FN:s MR-råd, uppmärksamma bristande efterlevnad av de mänskliga rättigheterna när det gäller sexuell läggning och könsidentitet. På motsvarande sätt bör sådana brister uppmärksammas i människorättsdialoger.

Utskottet ser positivt på att statsminister Fredrik Reinfeldt i december 2012 medverkade som en av inledningstalarna vid en internationell hbtq-konferens med omkring 300 deltagare från ca 100 länder. Det var organisationen Ilga (International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association) som hade världskonferens i Stockholm, arrangerad av RFSL (Riksförbundet för homosexuellas, bisexuellas och transpersoners rättigheter) och med fokus på de mänskliga rättigheterna.

EU och Sverige bör enligt utskottet i såväl multilaterala som bilaterala kontakter fortsätta att uppmana regeringar att förhindra diskriminering och att arbeta för en attitydförändring gentemot hbt-personer.

Vad beträffar motionsyrkandet om ett ökat nordiskt och europeiskt samarbete om hbt-frågorna förutsätter utskottet att regeringen även i fortsättningen aktivt arbetar på ett nordiskt och europeiskt plan för att öka

skyddet mot diskriminering. Utskottet konstaterar att Europarådets 47 medlemsstater i mars 2010 antog en rekommendation med riktlinjer för hur medlemsstaternas lagar och regler ska förbättras när det gäller hbt-personer. Den svenska regeringen var pådrivande i både förhandlingarna och framtagandet av rekommendationen. Europarådets medlemsstater ska under 2013 rapportera hur de lever upp till rekommendationen.

Med anledning av motionsförslaget om att stärka EU:s insatser i utvecklingspolitiken till gagn för hbt-personers rättigheter konstaterar utskottet att EU genom det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDHR) ger stöd till flera organisationer som försvarar hbt-personers mänskliga rättigheter eller ger skydd till människorättsförsvarare som arbetar med hbt-frågor. Därigenom bidrar EU också till att öka allmänhetens medvetenhet om diskriminering och våld som sexuella minoriteter utsätts för.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2011/12:U204 (V) yrkandena 1–3, 8 och 10, 2011/12:U248 (MP) yrkandena 2–4, 2011/12:U313 (S) yrkande 6, 2011/12:U315 (S) yrkande 30, 2012/13:U306 (S) yrkande 29 och 2012/13:So595 (MP) yrkandena 23 och 27.

Rättigheter för personer som tillhör urfolk och nationella eller etniska, språkliga eller religiösa grupper

Motionerna

Socialdemokraterna efterlyser i kommittémotionerna 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 29 och 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 28 ökad uppmärksamhet på åtgärder för att skydda personer som tillhör nationella eller etniska, religiösa och språkliga minoriteter.

Miljöpartiet betonar i kommittémotion 2012/13:U242 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 2 vikten av att verka för ökad respekt för minoriteters kulturella rättigheter.

Även i de enskilda motionerna 2010/11:U288 av Annelie Enochson m.fl. (KD, M, FP, C) yrkande 1, 2011/12:U266 av Annelie Enochson (KD) yrkandena 1–5, 2011/12:U284 av Elisabeth Svantesson (M), 2012/13:U259 av Elisabeth Svantesson (M), 2012/13:U277 av Annelie Enochson (KD) yrkandena 1–6, 2012/13:U328 av Annelie Enochson och Ulrika Carlsson i Skövde (KD, C) yrkande 2 och 2012/13:U339 av Julia Kronlid m.fl. (SD) förespråkas insatser inom utrikespolitiken för att stärka etniska och religiösa minoriteters rättigheter.

Utskottets överväganden

I länder och samhällen i alla regioner i världen finns människor som tillhör urfolk och minoriteter som är utsatta för allvarliga hot, diskriminering och rasism, och som ofta utesluts från att helt och fullt ta del av det ekonomiska, politiska, sociala och kulturella liv som står till förfogande för majoritetsbefolkningen.

FN:s deklaration om rättigheterna för personer som hör till nationella eller etniska, religiösa eller språkliga minoriteter, som antogs 1992, anger att staterna ska skydda existensen för och den nationella eller etniska, kulturella, religiösa och språkliga identiteten hos minoriteter inom sina territorier. Ett annat grundläggande dokument är FN:s deklaration om urfolks rättigheter, som antogs 2007. Europarådet har antagit en ramkonvention om skydd av nationella minoriteter och en europeisk stadga för regionala språk eller minoritetsspråk.

Utskottet välkomnar att EU dels agerar i multilaterala forum till stöd för minoriteters mänskliga rättigheter, dels regelbundet tar upp minoritetsfrågor i den politiska dialogen med länder som inte är medlemmar i EU. Minoritetsfrågor ingår regelmässigt i samarbetsstrategier och handlingsplaner. Utskottet ser också positivt på att Sverige och EU aktivt samarbetar i FN-forum för främjande och skydd av minoriteters rättigheter, exempelvis forum för minoritetsfrågor, och stöder det arbete som utförs av den oberoende experten för minoritetsfrågor. Sverige stöder också Organisationen för samarbete och säkerhet i Europa (OSSE) och dess högkommissarie för nationella minoriteter samt Europarådet i arbetet med att främja och skydda de mänskliga rättigheterna för personer som tillhör minoriteter.

Lissabonfördraget anger att rättigheter för personer som tillhör minoriteter ingår i de värden som utgör EU:s grundval och som unionen åtar sig att främja i relationerna med världen utanför EU. Skydd av minoriteter ingår bland de politiska villkoren i Köpenhamnskriterierna, dvs. de villkor som EU:s kandidatländer måste uppfylla för att bli medlemmar i EU. En bedömning av om villkoren har uppfyllts sker i kommissionens framstegsrapporter. EU ger ett riktat föranslutningsstöd till kandidatländer och potentiella kandidatländer för att hjälpa dem att genomföra nödvändiga politiska, ekonomiska och institutionella reformer i linje med vad som gäller inom EU. Stöd till projekt för personer som tillhör minoriteter syftar framför allt till att minska sociala skillnader och att främja ökad livskvalitet. Åtgärder för att stärka den sociala sammanhållningen, exempelvis genom reformering av utbildningssystemen, syftar till att integrera missgynnade grupper och bekämpa diskriminering. Förhoppningen om ett EU-medlemskap är en stark drivkraft för EU-relaterade reformer i västra Balkan.

När det gäller de motioner som tar upp religiösa minoriteters rättigheter slår utskottet fast att religions- och övertygelsefriheten är central i ett öppet samhälle. Religions- och övertygelsefriheten är en universell mänsklig rättighet som kräver beskydd, överallt och för alla. Det framhöll EU:s utrikesråd i rådsslutsatser som antogs i februari 2011 om intolerans, diskri-

minering och våld på grund av religion och trosfrihet. Rådet konstaterade att det är statens yttersta ansvar att skydda sina medborgare, inklusive personer från religiösa minoriteter, samt människor som lyder under dess jurisdiktion, och att värna om deras rättigheter. Alla personer som tillhör religiösa samfund och minoriteter bör fritt kunna utöva sin religion och fira gudstjänst enskilt eller i gemenskap med andra, utan att behöva hysa fruktan för intolerans och för att bli angripna. Religions- och övertygelsefrihet är nära förbunden med åsikts- och yttrandefrihet och andra mänskliga rättigheter och grundläggande friheter, som alla bidrar till att bygga pluralistiska och demokratiska samhällen.

Det är enligt utskottet värdefullt att utrikesministern i utrikesdeklarationen 2013 slog fast att Sverige verkar för en jämställd värld där alla människors rättigheter respekteras, oavsett kön, hudfärg, tro eller sexuell läggning och där det alltid och överallt råder religions- och övertygelsefrihet.

Sverige arbetar aktivt inom EU och FN samt i våra bilaterala relationer med att lyfta fram frågan om bristen på respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive religionsfrihet. Utskottet har under den innevarande mandatperioden i bl.a. betänkande 2010/11:UU15 Mänskliga rättigheter i svensk utrikespolitik behandlat frågor om religiös tolerans och religionsfrihet.

EU agerar också i multilaterala forum som FN:s generalförsamling och FN:s råd för mänskliga rättigheter till stöd för religiös tolerans och religionsfrihet. Som nämnts ovan kan EU också ta upp minoritetsfrågor i den politiska dialogen med länder som inte är medlemmar i EU och kan då uttrycka oro när det gäller religiösa minoriteters rättigheter och situation. Detta sker även genom diplomatiska kanaler, offentliga uttalanden och rådslutsatser, vilket under 2011 var fallet i fråga om exempelvis Egypten, Nigeria, Iran, Irak och Pakistan.

Utskottet välkomnar att EU och Sverige stödde en resolution i FN:s generalförsamling som antogs utan omröstning under församlingens 67:e session i december 2012 om att bekämpa intolerans, negativa stereotyper, stigmatisering, diskriminering, våldsprovokation och våld mot personer, med koppling till religion eller tro. Utskottet ser positivt på att resolutionen uppmannar stater att genomföra positiva åtgärder för att bekämpa religiös intolerans snarare än att driva igenom rättsliga åtgärder för att begränsa den offentliga debatten. I resolutionen uppmannas stater att uttala sig och att fördöma hat, och samtidigt verka för öppen debatt, religiös frihet, utbildning i mänskliga rättigheter samt interreligiösa och interkulturella initiativ. Utskottet välkomnar att generalförsamlingen 2011 och 2012 antog resolutioner som inte innefattar begreppet ”förtal av religion”, vilket dessförinnan varit fallet i motsvarande årliga resolutioner under en följd av år.

Utskottet noterar att enligt handlingsplanen till EU:s strategiska ramverk för mänskliga rättigheter och demokrati, som antogs av utrikesrådet i form av rådsslutsatser i juni 2012, ska unionen under 2014 dels se över bästa

förfaringssätt när det gäller användningen av EU:s instrument för att främja respekten för minoriteters rättigheter, dels säkerställa att instrumenten används. Översynen ska framför allt ta sikte på dialogen med tredjeländer. Dessutom ska EU göra en översyn av och vidareutveckla EU:s politik med anknytning till FN:s deklaration om urfolks rättigheter inför 2014 års världskonferens om urfolk. Utskottet konstaterar att EU:s strategiska ramverk för mänskliga rättigheter och demokrati anger att unionen ska ha ett partnerskap med det civila samhället. Det bör enligt utskottet därmed förutsättas att det civila samhället involveras i genomförandet av den handlingsplan som är knuten till det strategiska ramverket.

I fråga om religions- och övertygelsefrihet aviserar rådet i den nämnda handlingsplanen att det ska utarbeta EU-riktlinjer om religions- eller övertygelsefrihet. Där anges också att EU ska presentera initiativ i FN, däribland i generalförsamlingen och MR-rådet, om religions- eller övertygelsefrihet. I OSSE och Europarådet ska unionen agera för genomförande av åtaganden om religions- eller övertygelsefrihet. Utskottet välkomnar att frågan om religions- och övertygelsefrihet ingår i de tidigare nämnda rådsslutsatserna från februari 2013 om EU:s prioriteringar i FN:s MR-råd. EU ska fortsätta att lägga fram resolutioner om religions- och övertygelsefrihet i FN. Ett huvudmål när det gäller MR-rådet blir enligt rådsslutsatserna att förnya mandatet för MR-rådets specialrapportör om religiös intolerans, som löper ut 2013. EU avser att delta i diskussionerna om specialrapportörens kommande rapport som är inriktad på situationen för personer som tillhör religiösa minoriteter.

Utskottet understryker att det är angeläget att Sverige fortsätter att agera för urfolks och nationella eller etniska, religiösa eller språkliga minoriteters rättigheter såväl i bilaterala kontakter som i arbetet inom EU och i andra internationella organisationer. Utskottet förutsätter att Utrikesdepartementet i sina årligen publicerade rapporter om situationen för de mänskliga rättigheterna i världens länder även framgent redovisar bedömningar av urfolks och nationella eller etniska, religiösa eller språkliga minoriteters rättigheter.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2010/11: U288 (KD, M, FP, C) yrkande 1, 2011/12:U266 yrkandena 1–5, 2011/12: U284 (M), 2011/12:U315 (S) yrkande 29, 2012/13:U242 (MP) yrkande 2, 2012/13:U259 (M), 2012/13:U277 (KD) yrkandena 1–6, 2012/13:U306 (S) yrkande 28, 2012/13:U328 (KD, C) yrkande 2 och 2012/13:U339 (SD).

Mänskliga rättigheter i handelspolitiken och i arbetslivet

Motionerna

Miljöpartiet förespråkar i kommittémotion 2012/13:U274 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 3 att Sverige ska driva på för en EU-lagstiftning om s.k. konfliktmineraler och agera pådrivande för att säkra ett globalt regelverk för sådana mineraler.

I kommittémotion 2012/13:U237 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 1 föreslås det att Sverige ska agera för ett globalt rättsligt bindande regelverk för företagens ansvar för miljö och mänskliga rättigheter.

Vänsterpartiet pläderar i kommittémotion 2011/12:U207 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 5 för att regeringen ska verka för att alla svenska multinationella företag ska sluta globala ramavtal. I yrkande 6 begär partiet att regeringen ska föra en dialog om mänskliga rättigheter i arbetslivet med de svenska företag som etablerar sig i länder som inte respekterar de fackliga rättigheterna.

Utskottets överväganden

Handel är en drivkraft för tillväxt och utveckling och bidrar till att öka möjligheterna att nå FN:s millenniemål. Det är enligt utskottet viktigt att motverka tendenserna till protektionism för att i stället främja internationell handel som bidrar till ekonomisk tillväxt och utveckling.

Vid FN:s världstoppmöte 2005 bekräftades sambandet mellan god samhällsstyrning, mobilisering av inhemska resurser och främjande av internationell handel och investeringar som en drivkraft för utveckling. Ett större utbyte kan enligt utskottet understödja en hållbar social och ekonomisk utveckling i en riktning som också gagnar de mänskliga rättigheterna.

I en motion förespråkas lagstiftning om vad som där benämns konfliktmineraler. I en annan motion förespråkas ett globalt regelverk för företagens ansvar för miljö och mänskliga rättigheter.

Mineralfyndigheter, olja och naturgas har potential att ge betydande ekonomiska fördelar och hjälp till länder att främja ekonomisk tillväxt och utveckling, vilket då medför att invånarna får ett bättre liv till följd av hållbar fattigdomsminskning och tillväxt som gynnar alla. Dessvärre leder inte utvinningen av mineraler, olja och gas alltid till sådana positiva effekter. Många länder som har sådana resurser uppvisar i stället svag ekonomisk utveckling, brister i samhällsstyrning och ansvarsutkrävande samt korruption och sociala klyftor. För att bekämpa sådana företeelser och för att främja att intäkter från utvinning av naturresurser som olja, gas och mineraler kommer alla medborgare i ett land till del skapades Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) 2002.

EITI är en global standard som innebär att företag som utvinner naturresurser åtar sig att transparent och fullständigt redovisa sina betalningar till regeringen och myndigheter i landet. Detta verifieras genom en process där det civila samhället deltar. Cirka 35 länder, främst utvecklingsländer, arbetade 2012 med att tillämpa standarden, varav 12 länders tillämpning hade granskats och godkänts. Initiativet stöds av många i-länder, däribland Sverige, och av ett 60-tal stora råvaruutvinnande företag, stora investmentbolag och frivilligorganisationer. Många internationella forum som exempelvis, FN, Afrikanska unionen, EU och G20 har uttalat politiskt stöd för EITI. Världsbanken publicerade i december 2012 en handbok om genomförande av EITI (Implementing EITI for Greater Impact. A Handbook for Policy Makers and Stakeholders).

OECD:s riktlinjer för multinationella företag innehåller rekommendationer för företagens agerande när det gäller bl.a. mänskliga rättigheter, miljö, arbets- och anställningsförhållanden, konsumentskydd och kampen mot korruption. Riktlinjerna reviderades senast 2011. Sverige deltog aktivt i arbetet med revideringen.

I ett komplement till riktlinjerna, OECD Due Diligence Guidance for Responsible Supply Chains of Minerals from Conflict-Affected and High-Risk Areas (Second edition, July 2012), lämnas rekommendationer för globalt ansvarstagande i leveranskedjor för mineraler. Rekommendationerna knyter an till EITI och har som syfte att hjälpa företag att respektera mänskliga rättigheter och att undvika att medverka till konflikter. Företag rekommenderas att visa tillbörlig aktsamhet. Samarbeten bör brytas om det finns en risk för att brott mot mänskliga rättigheter har förekommit i samband med utvinning eller transport av mineraler, eller om affärerna direkt eller indirekt stöder väpnade organisationer. Förberedelserna för OECD Due Diligence Guidance föregicks av en process där OECD, afrikanska länder, det civila samhället och FN deltog.

FN:s råd för mänskliga rättigheter antog 2011 enhälligt globala vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter. Syftet är att förhindra och ta itu med riskerna för negativa effekter på de mänskliga rättigheterna kopplade till företags verksamhet. Sverige var drivande i utarbetandet av FN:s ramverk och vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter och har aktivt deltagit i arbetet med OECD:s riktlinjer för multinationella företag.

I fråga om EU:s arbete för ett regelverk med anknytning till naturresursutvinning konstaterar utskottet att kommissionen i oktober 2011 lade fram ett meddelande om ändringar i det s.k. öppenhetsdirektivet (KOM(2011) 683) som bl.a. reglerar vilken finansiell information som ska offentliggöras av noterade företag. För utvinnings- och naturskogsindustrin föreslås där ett krav på att rapportera betalningar till stater i vilka de är verksamma (s.k. land-till-landrapportering). Tanken är att en genomlysning av betalningarna ska främja ett gott styre av dessa stater, och att ansvar ska kunna

utkrävas för vad som skett med naturtillgångarna. Kommissionsförslaget innebär att tillsynsmyndigheterna får förstärkta befogenheter och tillgång till harmoniserade sanktioner som är kraftigare än vad som hittills varit fallet.

Den föreslagna skyldigheten har enligt Regeringskansliets faktapromemoria 2011/12:FPM40 sin grund i att kommissionen offentligt har uttryckt sitt stöd för EITI och aviserat sin beredskap att lägga fram lagstiftning om upplysningskrav för utvinningsindustrin. En liknande utfästelse gjordes i slutförklaringen vid G8-toppmötet i Deauville i maj 2011, där G8-regeringarna åtog sig att införa lagstiftning om öppenhet eller främja frivilliga standarder som kräver eller uppmuntrar att utvinningsbolag offentliggör sina betalningar till regeringar. Europaparlamentet har dessutom lagt fram en resolution där det upprepar sitt stöd för landsvisa rapporteringskrav, särskilt för utvinningsindustrin. Enligt EU-lagstiftningen är emittenter för närvarande inte skyldiga att offentliggöra landsvisa betalningar till regeringar som görs i de länder där de är verksamma. Man lämnar således normalt inga uppgifter om betalningar som görs till en regering i ett visst land, trots att sådana betalningar från utvinningsindustrin eller från avverkare av naturskogar kan vara en betydande del av ett lands intäkter, särskilt i tredjeländer med stora naturrikedomar.

För att se till att dessa länders regeringar blir redovisningsskyldiga för användningen av sina resurser och för att främja god styrning av länderna, föreslog kommissionen i det ovan nämnda meddelandet att betalningar till länderna ska offentliggöras. Närmare bestämmelser om hur redovisningen ska ske kommer enligt faktapromemoria 2011/12:FPM40 att läggas fast i EU:s s.k. redovisningsdirektiv, som revideras i relevanta delar.

Enligt svaret på interpellation 2012/13:210, som lämnades av justitieminister Beatrice Ask den 1 februari 2013, anser regeringen att det är viktigt med en god insyn i och genomlysning av företag som utvinna t.ex. olja, gas och mineraler eller som avverkar primärskog. Det är enligt regeringen viktigt att göra det lättare för medborgare i länder med stora naturresurser att kunna se vilka betalningar regeringen får från företag som utvinna naturresurser i det egna landet. Detta är en uppfattning som delas av utrikesutskottet.

Justitieministern uppgav i svaret på interpellation 2012/13:210 att de pågående trepartsförhandlingarna mellan rådet, kommissionen och Europaparlamentet är inne i ett komplext och känsligt skede. Hon konstaterade att Sverige, övriga medlemsstater och Europaparlamentet ställer sig bakom att det införs regler om ökad transparens inom utvinningsföretagen men att förhandlingarna inte är slutförda. Enligt uppgift från Regeringskansliet pågår trepartsförhandlingarna fortfarande i början av april 2013.

Med anknytning till de aktuella motionerna kan nämnas att utskottet i betänkande 2012/13:UU12 behandlade frågan om land-till-landrapportering i syfte att förhindra kapital- och skatteflykt.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2012/13:U237 (MP) yrkande 1 och 2012/13:U274 (MP) yrkande 3.

I fråga om motionsförslaget om globala ramavtal konstaterar utskottet att Tjänstemännens centralorganisation (TCO) på sin webbsida anger att ett globalt ramavtal är en bindande överenskommelse mellan ett globalt branschfack och ett multinationellt företag som i avtalet förbinder sig att respektera mänskliga rättigheter i arbetslivet. Syftet med ramavtalen är enligt TCO att lägga ett gemensamt golv för alla arbetsplatser och underleverantörer som är knutna till en koncern. Avtalen bygger främst på ILO:s kärnkonventioner samt OECD:s riktlinjer för multinationella företag, men kan i övrigt ha olika utformning.

Utskottet konstaterar att globala ramavtal sluts genom avtal mellan arbetsgivare och fackliga organisationer och syftar till att främja mänskliga rättigheter i arbetslivet. Enligt utskottet har också Sveriges och EU:s stöd till arbetet för universell ratificering och uppfyllande av ILO:s kärnkonventioner samma syfte.

Som nämnts ovan har OECD utarbetat riktlinjer för multinationella företags agerande. Dessa behandlar bl.a. mänskliga rättigheter, miljö, arbets- och anställningsförhållanden, konsumentskydd och kampen mot korrup­tion. I arbetet med att revidera dessa riktlinjer konsulterades näringslivets organisation Business and Industry Advisory Committee (Biac), arbetstagarorganisationen Trade Union Advisory Committee (Tuac) och frivilligorganisationer. Rekommendationerna är inte bindande, men regeringarna i anslutna länder stöder och främjar riktlinjerna genom s.k. nationella kontaktpunkter. Den svenska nationella kontaktpunkten är en trepartssamverkan mellan staten, näringslivet och arbetstagarorganisationer.

Ytterligare vägledning när det gäller mänskliga rättigheter i arbetslivet finns i ILO:s trepartsdeklaration om principer för multinationella företag och socialpolitik som anger grunddragen för hur företag kan maximera sina bidrag till ekonomisk och social utveckling och minimera de negativa effekterna av verksamheten. OECD och ILO samarbetar för att främja riktlinjerna respektive trepartsdeklarationen.

Som framgått ovan antog FN:s MR-råd 2011 vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter som Sverige var drivande i att förhandla fram. Enligt handlingsplanen till EU:s strategiska ramverk för mänskliga rättigheter och demokrati ska kommissionen lägga fram förslag som rör genomförande av de nämnda principerna i form av en vägledning om mänskliga rättigheter riktad till tre företagssektorer (informations- och kommunikationsteknik, olja och gas samt bemanningsföretag) och till små och medelstora företag. Ett annat förslag som aviseras i EU-handlingsplanen gäller unionens prioriteringar för ett effektivt genomförande av de vägledande principerna. Unionens medlemsstater förutsätts ta fram nationella planer för hur principerna ska genomföras.

Utskottet konstaterar att Sverige och EU stöder genomförandet av de internationella instrument som nämnts ovan. Sverige är, som framhölls i regeringens utrikespolitiska deklaration 2013, pådrivande i arbetet med att

uppmärksamma företagens sociala ansvar i den globala ekonomin. I förlängningen bidrar detta arbete till svensk ekonomi, ett starkt svenskt varumärke och fler svenska arbetstillfällen.

Inom Regeringskansliet har en särskild grupp i Utrikesdepartementet i uppdrag att främja genomförandet och att arbeta med frågor om företagens sociala ansvar och hållbart företagande (CSR). Uppdraget innebär dels att delta i förhandlingar om CSR i internationella organisationer, dels att vara ett diskussionsforum och att sprida kunskaper och information om de riktlinjer som finns på CSR-området. Kontakterna sker med alla typer av företag, inklusive företag som etablerar sig i länder som inte respekterar fackliga rättigheter, vilket lyfts fram i ett motionsyrkande.

Globaliseringen av handel och information innebär att fokus inte enbart kan riktas mot utvinningsindustrin, utan uppmärksamhet måste på samma sätt riktas mot andra industri-, tjänste- och handelsföretag. Varje företag måste ges ett tydligt ansvar för konsekvenserna av sitt handlande i samtliga länder där det är aktivt. Det kan gälla miljöfrågor, arbetsmiljösituation eller orättfärdiga penningtransaktioner. Det är utskottets uppfattning att Sverige måste välkomna och vara pådrivande i för att få till stånd internationella avtal som stöder transparens, mänskliga rättigheter och god hushållning för alla branscher. Av synnerlig vikt är att samtliga länder, vart och ett efter sina förutsättningar, uppmanas att inrätta de institutioner som krävs för att beivra orättfärdigt agerande från företag. Utskottet välkomnar att ett ökande antal bolag arbetar aktivt med CSR som verktyg för ett bättre agerande och genom ett transparent CSR-arbete ökar konsumenternas makt att välja bort de företag som inte fyller högt ställda krav.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion 2011/12: U207 (V) yrkandena 5 och 6.

Mänskliga rättigheter, statslöshet och migration

Motionerna

Miljöpartiet konstaterar i kommittémotion 2011/12:U233 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 att det finns länder som varken ger medborgarskap till eller registrerar människor som föds i landet trots att deras släkter har befunnit sig i landet under århundraden. Detta medför att den som inte är registrerad saknar rättigheter och inte kan gå i skola, få resedokument eller få läkarvård. Miljöpartiet anser att Sverige via FN och EU bör verka för påtryckningar på stater som inte lever upp till sina åtaganden att undvika statslöshet eller som trots medborgarskap diskriminerar medborgare av utländsk härkomst. Sverige bör uppmärksamma dessa frågor även i bilaterala kontakter.

Vänsterpartiet anser enligt kommittémotion 2011/12:U211 av Josefin Brink m.fl. (V) och partimotion 2012/13:Sf207 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 13 att Sverige bör ratificera FN:s migrantarbetarkonvention och verka internationellt för dess genomförande.

I kommittémotion 2011/12:Sf241 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 3 begär Vänsterpartiet att Sverige avslutar sitt medlemskap i International Organization for Migration (IOM). I motionen framhålls att ledande organisationer för mänskliga rättigheter, däribland Amnesty International och Human Rights Watch, under flera år riktat kritik mot att IOM:s aktiviteter i många fall står i strid med grundläggande mänskliga rättigheter. I yrkandena 4 och 5 efterlyser Vänsterpartiet ett svenskt agerande i FN för att finansieringen av FN:s flyktingkommissariat (United Nations High Commissioner for Refugees, UNHCR) ska ändras så att den medger en mer långsiktig planering av verksamheten. Regeringen bör i alla lämpliga sammanhang verka för en utvidgning av flyktingkommissariatets mandat till att inkludera även internflyktingar. De två sistnämnda yrkandena läggs fram även i partimotion 2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2 och 3.

I den enskilda motionen 2011/12:Sf232 av Helena Leander och Bodil Ceballos (MP) yrkande 4 begärs det att Sverige ratificerar migrantarbetarkonventionen.

Utskottets överväganden

Med anledning av motionsyrkandet om statslöshet konstaterar utskottet att enligt artikel 15 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna har var och en rätt till en nationalitet, och ingen får godtyckligt fråntas sin nationalitet eller nekas rätten att ändra nationalitet.

FN-konventionen mot statslöshet (Convention on the Reduction of Statelessness) undertecknades 1961 och trädde i kraft 1975. Den kompletterar 1954 års konvention om statslösa personers ställning och tillkom efter förhandlingar under mer än ett decennium om hur förekomsten av statslöshet ska kunna undvikas. De båda konventionerna är grunden för det internationella ramverket för åtgärder mot statslöshet. Enligt uppskattningar från FN var omkring 12 miljoner människor runt om i världen statslösa 2011.

På europeisk nivå ingår statslösa personer i den personkrets som åtnjuter skydd enligt den europeiska sociala stadgan. Detta är fallet efter att Europarådet 1996 antog en revidering av stadgan. Sverige ratificerade den reviderade stadgan 1998 och agerar för att Europarådets medlemsstater ska göra detsamma liksom för genomförande av stadgan.

Inom Europarådet bedrivs ett arbete för undvikande av statslöshet. Mot bakgrund av att förändringar i statsindelningen ofta innebär betydande problem med statslöshet, vilket i Europa var särskilt påtagligt under omvälvningarna i början på 1990-talet, har en konvention utarbetats om undvikande av statslöshet vid statssuccession. Konventionen öppnades för

undertecknande i maj 2006. Frågan om huruvida Sverige ska tillträda konventionen utreds för närvarande av utredningen om vissa medborgarskapsfrågor (dir. 2012:2) som väntas redovisa sitt uppdrag i slutet av april 2013.

FN:s generalsekreterare beslutade i juni 2011 om en vägledning för FN-systemets agerande i fråga om statslöshet (Guidance Note of the Secretary-General. The United Nations and Statelessness). Vägledningen innefattar riktlinjer och ett ramverk för agerande. Riktlinjerna anger i korthet följande:

- Basera agerande på internationella konventioner och normer med anknytning till nationalitet och statslöshet.
- Erkänn statens centrala roll och samarbeta med berörda befolkningsgrupper och det civila samhället.
- Främja och ge stöd till åtgärder för att förhindra statslöshet.
- Respektera statslösa personers mänskliga rättigheter och tillgodose deras särskilda skyddsbehov.
- Främja förvärvande av nationalitet som den primära lösningen.
- Erkänn och råd bot på diskriminering som en allmänt förekommande orsak till och konsekvens av statslöshet.
- Garantera jämställdhet mellan könen i lagar om nationalitet och deras genomförande för att förhindra statslöshet.

FN-systemet ska enligt generalsekreterarens vägledning agera mot statslöshet genom att identifiera statslösa personer, förhindra statslöshet, minska statslöshet och lämna skydd till statslösa personer. Det är FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) som har mandat inom det aktuella området, men generalsekreteraren betonar i vägledningen att hela FN-systemet måste öka sina ansträngningar att ta itu med statslöshet.

Vid en ministerkonferens anordnad av UNHCR 2011 gjorde 61 länder och en regional organisation utfästelser relaterade till statslöshet. 33 länder åtog sig att tillträda eller att vidta åtgärder för att tillträda en av eller båda de ovan nämnda konventionerna om statslöshet.

Utskottet noterar att bilden när det gäller ratificering av konventionerna mot statslöshet varierar starkt mellan EU:s medlemsstater. Den 1 oktober 2012 hade 16 EU-medlemsstater, däribland Sverige, tillträtt båda konventionerna medan 7 medlemsstater tillträtt en av dessa och 2 medlemsstater inte någon av konventionerna.

I kommissionsmeddelandet En övergripande strategi för migration och rörlighet (KOM(2011) 743) sägs att särskild uppmärksamhet bör ägnas åt att skydda och stärka utsatta migranter som ensamkommande barn, statslösa, asylsökande och offer för människohandel. Där framhålls också, i fråga om statslösa personer, att EU även bör uppmuntra tredjeländer att ta upp frågorna om statslösa personer genom att vidta åtgärder för att minska statslösheten.

Som framgått tidigare i betänkandet antog Europeiska rådet den 25 juni 2012 ett strategiskt ramverk och en handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati. I handlingsplanen aviseras att Europeiska utrikestjänsten

och kommissionen till 2014 ska ta fram ett ramverk för hur frågor om statslöshet och godtyckligt gripande av migranter ska tas upp med tredje-länder.

När det gäller motionsförslaget om att motverka att stater diskriminerar personer som är medborgare men har utländsk härkomst konstaterar utskottet att skyddet mot diskriminering är en central del av de mänskliga rättigheterna och en av hörnstenarna i såväl EU:s som Sveriges politik för de mänskliga rättigheterna. Diskrimineringsförbud finns i alla centrala FN-konventioner om mänskliga rättigheter, liksom i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. I EU:s strategiska ramverk och handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati som nyss nämnts slås fast att unionen ska bekämpa alla former av diskriminering.

Utskottet välkomnar att frågor om statslöshet röner ökad uppmärksamhet inom FN, EU och Europarådet. Utskottet förutsätter att Sverige i bilaterala kontakter och inom Europarådet, EU, FN och andra internationella forum fortsätter att främja åtgärder för att undvika statslöshet och diskriminering. Det är också angeläget att de internationella granskningsmekanismer som finns och som avser förhållanden i enskilda länder, exempelvis MR-rådets allmänna återkommande utvärdering (UPR), används för att fästa uppmärksamhet på förekomsten av statslöshet och diskriminering.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion 2011/12: U233 (MP) yrkandena 1 och 2.

I motioner begärs det att Sverige ska ratificera FN:s migrantarbetarkonvention från 1990 (International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of their Families). Konventionen trädde i kraft den 1 juli 2003. Det är främst stater varifrån migrantarbetarna kommer som har valt att ratificera konventionen. Den har i januari 2013 inte undertecknats eller ratificerats av någon EU-medlemsstat. I princip återfinns rättigheterna i konventionen också i andra kärnkonventioner eller i två ILO-konventioner om migrantarbetare. Som framgår på annat håll i detta betänkande stöder Sverige och övriga EU-medlemsstater ILO:s arbete för universell ratificering och uppfyllande av organisationens åtta kärnkonventioner om mänskliga rättigheter i arbetslivet.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2011/12: U211 (V), 2011/12:Sf232 (MP) yrkande 4 och 2012/13:Sf207 (V) yrkande 13.

IOM, som tas upp i en motion, är en organisation utanför FN-systemet. Den bildades 1951 och är den största internationella organisation som arbetar med migration. I november 2012 uppgick antalet medlemsländer till 149. IOM:s verksamhet spänner över många olika områden, alltifrån transporter av återvändande flyktingar och migranter till konfliktförebyggande åtgärder, program mot människohandel och humanitära insatser. Organisationen har en viktig funktion att fylla när det gäller att tillhandahålla

tjänster åt såväl migranter som stater, och är också en viktig källa till kunskap om migration. Utskottet värdesätter att Sverige är aktivt engagerat i IOM och noga följer utvecklingen i organisationen och dess relevans.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motion 2011/12: Sf241 (V) yrkande 3.

I motioner begärs svenskt agerande i FN för att möjliggöra en mer långsiktig finansiering av FN:s flyktingkommissariat (UNHCR), och en utvidgning av UNHCR:s mandat till att inkludera internflyktingar.

UNHCR:s uppgift är att skydda flyktingar världen över och att övervaka och uttolka FN:s flyktingkonvention. Antalet internflyktingar beräknas av UNHCR uppgå till ca 27 miljoner personer. Drygt 15,5 miljoner konfliktrelaterade internflyktingar (IDPs, Internally Displaced Persons) får skydd och stöd från flyktingkommissariatet.

Sverige står bakom Parisdeklarationen om biståndseffektivitet från 2005, och de åtaganden som gjorts vid uppföljningsmöten till deklarationen, senast i Busan 2011. Ökad förutsägbarhet i biståndet och avbindning av biståndet ingår bland de principer och åtaganden för att förbättra kvaliteten på biståndet som slagits fast i internationella överenskommelser om biståndseffektivitet.

Sverige är en av UNHCR:s största givare och lämnar 2013 ett icke öronmärkt kärnstöd till UNHCR på 633 miljoner kronor. Därmed är Sverige ledande givare av icke öronmärkt kärnstöd. Via Sida kanaliseras utöver detta ytterligare stöd till UNHCR.

På senare år har interna reformer av UNHCR genomförts. En av förändringarna innebär att budgetstrukturen har delats upp i fyra pelare, varav en avser internflyktingar. Syftet med den nya budgetstrukturen är att ge UNHCR verktyg för mer långsiktig och förutsägbar planering.

När det gäller motionsyrkandena om en utvidgning av UNHCR:s mandat till att innefatta internflyktingar konstaterar utskottet följande.

Den främsta uppgiften för UNHCR är att skydda flyktingars rättigheter och välbefinnande och att då säkerställa att varje person kan utöva rätten att söka asyl och hitta en säker tillflykt i en annan stat. Flyktingkommissariatet har också mandat att behandla situationen för statslösa personer och för personer vilkas nationalitet är omstridd.

UNHCR:s ursprungliga mandat omfattar inte uttryckligen konfliktrelaterade internflyktingar. Eftersom Flyktingkommissariatet är specialiserat på flyktingfrågor ger det sedan många år stöd och skydd till internflyktingar.

På grundval av särskilda önskemål från FN:s generalsekreterare eller ansvariga huvudorgan inom FN och efter medgivande av berörd stat lämnar UNHCR humanitärt stöd och skydd till internflyktingar (generalförsamlingens resolution 48/116, 1994). Detta sker i samarbete med FN:s samordnare av humanitärt bistånd (generalförsamlingens resolution 58/153, 2003). I arbetet för internflyktingar och som en del av FN-systemets samlade stöd till dessa har UNHCR en särskild ledande roll när det gäller

frågor om skydd, tillflyktsort och lägeradministration (camp management). UNHCR samarbetar med regeringar, regionala organisationer, internationella organisationer och icke-statliga organisationer.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrks motionerna 2011/12:Sf241 av (V) yrkandena 4 och 5 samt 2012/13:Sf225 (V) yrkandena 2 och 3.

Utskottet konstaterar i detta sammanhang att Sverige fr.o.m. den 1 januari 2013 tagit över ordförandeskapet i Globala forumet för migration och utveckling (GFMD, www.gfmd.org). Sverige ska leda samarbetet där under 18 månader. Som framgått tidigare i betänkandet lämnade biståndsminister Gunilla Carlsson och migrationsminister Tobias Billström den 14 februari 2013 information till utskottet om ordförandeskapet i det globala forumet. Sveriges arbete i forumet inriktas på samstämmighet i politiken och på migrationens bidrag till ekonomisk och social utveckling.

Internationella brottmålsdomstolen

Motionerna

Socialdemokraterna anser enligt kommittémotionerna 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 34 och 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 33 att Sverige bör söka förmå fler stater att ansluta sig till Romstadgan och understryker att det svenska stödet till Internationella brottmålsdomstolen (ICC) är viktigt.

Vänsterpartiet föreslår i kommittémotion 2012/13:U207 av Torbjörn Björnlund m.fl. (V) yrkande 23 att Sverige ska verka för att ICC skaffar sig nödvändig kompetens och tillräckliga resurser för att kunna utreda misstankar om sexuellt våld.

Utskottets överväganden

Internationella brottmålsdomstolen (International Criminal Court, ICC) invigdes i mars 2003. Av ingressen till domstolens stadga (Romstadgan) framgår att ICC syftar till åtal och lagföring av personer som har gjort sig skyldiga till de mest allvarliga brotten som angår hela det internationella samfundet.

I två aktuella motioner förespråkas agerande för att förmå fler stater att ansluta sig till Romstadgan och svenskt stöd till ICC.

Utrikesutskottet behandlade våren 2011 i betänkande 2010/11:UU15 ett motionsförslag med samma inriktning. Utskottet redogjorde i betänkandet för hur EU och Sverige agerat för att främja ratificering och främjande av Romstadgan. Utskottet förutsatte att EU och Sverige skulle fortsätta att agera i enlighet med det beslut om ICC som ministerrådet (utrikesrådet)

antagit i mars 2011 och där det bl.a. slås fast att Romstadgan och de principer som styr ICC:s funktion helt överensstämmer med EU:s principer och mål.

Därefter beslutade rådet i juli 2012 om en handlingsplan för hur EU ska följa upp besluten om ICC. Handlingsplanen innehåller följande komponenter:

- Samordning av EU:s aktiviteter för att genomföra syftena med rådsbeslutet från mars 2011.
- Romstadgans universalitet och okränkbarhet.
- ICC:s oberoende och dess verkningsfulla och effektiva funktion.
- Samarbete med ICC.
- Genomförande av principen om komplementaritet².

I årsrapporten om mänskliga rättigheter och demokrati i världen 2011 (Human rights and democracy in the world report), som publicerades av Europeiska utrikestjänsten i juli 2012 konstateras att ICC även i fortsättningen kommer att stå på dagordningen vid EU:s viktigare möten och politiska dialoger med länder utanför EU. Genom uttalanden uppmanade EU till åtgärder för att få slut på straffrihet för förövare av de värsta former av brott som begås i världen, och uppmanade alla stater att överlämna de personer för vilka en arresteringsorder har utfärdats så att rättvisan kan ha sin gång. Särskild uppmärksamhet ägnades åt avsaknad av respekt för åtaganden om samarbete hos vissa parter till Romstadgan, särskilt i fråga om arrestering och överlämnande av personer som är föremål för en arresteringsorder.

EU agerar för stöd till ICC och Romstadgan genom diplomatiska uttalanden, agerande från den höga representanten och genom att paragrafer förs in i EU:s överenskommelser med länder utanför EU. EU har också, för att främja ICC, fortsatt att samordna agerande med tredjeländer som Kanada, Japan, Australien, Brasilien och Sydafrika. I strategin för Europeiska unionens prioriteringar i FN under perioden 2012–2015, som nämns tidigare i betänkandet, betonas att samarbete med ICC är av central vikt för EU:s agerande och att unionen kommer att fortsätta att verka för Romstadgans universalitet.

Utskottet välkomnar att allt fler stater ratificerar Romstadgan. Mellan oktober 2011 och november 2012 ökade antalet stater som tillträtt stadgan från 114 till 121. Utskottet utgår från att EU och Sverige fortsätter att agera i enlighet med rådets beslut om ICC och för ett universellt stöd för Romstadgan och ser positivt på att en handlingsplan antagits för genomförande av rådsbeslutet. Ett sådant agerande från EU och medlemsstaterna förutsätts i EU:s handlingsplan för mänskliga rättigheter och demokrati för perioden t.o.m. 2014.

² Enligt Romstadgans princip om komplementaritet är det staterna själva som i första hand ska lagföra brott under stadgan. Först om staterna inte vill, eller inte kan, har ICC möjlighet att träda in.

Det senaste årliga mötet för statsparterna till Romstadgan för ICC ägde rum i november 2012. Mötet präglades av stort samförstånd om vikten av att stödja ICC:s arbete för att lagföra och bekämpa folkmord, brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser. Sverige deltog aktivt under mötet i Haag, bl.a. med ett nationellt anförande och genom att ta initiativ till en reform för att effektivisera staternas arbete för ICC fram till nästa statspartsmöte i november 2013.

I fråga om motionen om att ICC bör skaffa sig kompetens att utreda misstankar om sexuellt våld konstaterar utskottet följande.

I Romstadgans brottskatalog ingår bl.a. våldtäkt, sexuellt slaveri, påtvingad prostitution, påtvingat havandeskap, påtvingad sterilisering eller annan form av sexuellt våld av motsvarande svårighetsgrad. Valet av domare vid ICC ska enligt Romstadgan tillgodose behovet av en rättvis representation av kvinnliga och manliga domare samt beakta behovet av att inkludera domare med juridisk sakkunskap om våld mot kvinnor och barn. ICC:s åklagare ska enligt Romstadgan utse rådgivare som besitter juridisk sakkunskap i särskilda frågor, däribland sexuellt och genusrelaterat våld.

Vid domstolen ska det enligt stadgan finnas en brottsoffer- och vittnesenhet som kan tillhandahålla skyddsåtgärder och säkerhetsarrangemang, rådgivning samt annan erforderlig hjälp till vittnen, brottsoffer som uppträder inför domstolen och andra personer som är utsatta för fara till följd av vittnesmål som lämnats av sådana vittnen. Av Romstadgan framgår att det i enheten ska ingå personer med sakkunskap om trauman, däribland trauman som sammanhänger med sexuella våldsbrott. Bestämmelser om att beakta brottets art, särskilt om sexuellt våld, genusrelaterat våld eller våld mot barn ingår, återfinns i bestämmelserna om åklagarens skyldigheter och befogenheter vid en förundersökning och om skydd av brottsoffer och vittnen.

Utskottet välkomnar att ICC:s nytillträdda chefsåklagare Fatou Bensouda avser att prioritera frågor som sexuellt och genusrelaterat våld i konflikter. Utskottet ser också positivt på att FN:s generalsekreterare i sin rapport till säkerhetsrådet i januari 2012³ om konfliktrelaterat sexuellt våld uppmanade säkerhetsrådet att ”vidta alla åtgärder som står till dess förfogande” för att ta itu med konfliktrelaterat sexuellt våld. Åtgärderna kunde enligt generalsekreteraren inkludera hänskjutande till ICC, uppdrag till internationella undersökningskommissioner, uttryckliga fördömanden av våld i resolutioner samt uttalanden av säkerhetsrådets ordförande och offentliga uttalanden. Vidare ansåg han att frågor om konfliktrelaterat sexuellt våld kunde ingå bland de frågor som stod i fokus vid periodiska fältbesök.

När det gäller resurser till ICC lämnar EU och dess medlemsstater ett starkt stöd – såväl politiskt och diplomatiskt som logistiskt och ekonomiskt – för att ICC och andra brottmålsdomstolar ska kunna fungera på ett effektivt sätt. Det gäller exempelvis de tillfälliga internationella domsto-

³ Dokument A/66/657-S/2012/33.

larna för tidigare Jugoslavien och Rwanda och specialdomstolen för Sierra Leone. Sedan 1995 har EU svarat för finansiering med mer än 40 miljoner euro till projekt till stöd för bl.a. ICC. Finansieringen har skett via det europeiska instrumentet för demokrati och mänskliga rättigheter (EIDHR).

Sveriges årsavgift för ICC är 2013 drygt 1,7 miljoner euro. Sverige är en av de största givarna till ICC:s brottsofferfond och bidrog 2012 via Sida med 10 miljoner kronor. Fortsatt stöd planeras för 2013 och 2014. Genom fonden finansieras vård, rehabilitering och skadestånd till brottsoffer, däribland offer för sexuellt våld.

Mot bakgrund av utskottets överväganden avstyrker utskottet motionerna 2011/12:U315 (S) yrkande 34, 2012/13:U207 (V) yrkande 23 och 2012/13:U306 (S) yrkande 33.

Övriga yrkanden

Utöver de yrkanden som behandlas tidigare i detta betänkande finns motionsvis framförda förslag som är föremål för förenklad motionsbehandling enligt de riktlinjer som fastslagits av riksdagen med anledning av Riksdagskommitténs betänkande 2005/06:RS3 och promemorian Förenklad motionsbehandling under återstoden av mandatperioden som utrikesutskottet fastställde i oktober 2010.

Utskottet har vid en genomgång och beredning funnit att de yrkanden som anges nedan inte kan vara aktuella för något tillkännagivande från riksdagen. Efter denna behandling avstyrker ett enigt utskott motionerna 2011/12:U204 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 4, 2011/12:U209 av Anita Brodén (FP), 2011/12:U210 av Anita Brodén (FP) yrkandena 1 och 2, 2011/12:U223 av Anita Brodén (FP) yrkande 3, 2011/12:U232 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 1, 2011/12:U251 av Irene Oskarsson och Caroline Szyber (båda KD) yrkande 2, 2011/12:U269 av Ulrika Carlsson i Skövde (C), 2011/12:U305 av Tuve Skånberg (KD) yrkandena 1 och 2, 2011/12:U313 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkandena 3, 5 och 8, 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkandena 25–28, 32, 35 och 66, 2012/13:U212 av Carina Hägg (S), 2012/13:U221 av Mathias Sundin (FP), 2012/13:U229 av Yvonne Andersson (KD), 2012/13:U233 av Anita Brodén (FP) yrkande 2, 2012/13:U234 av Jasenko Omanovic (S), 2012/13:U242 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 1, 2012/13:U248 av Eva Flyborg (FP) yrkandena 3 och 4, 2012/13:U254 av Carina Hägg (S), 2012/13:U264 av Gunnar Axén och Finn Bengtsson (båda M), 2012/13:U266 av Tuve Skånberg (KD), 2012/13:U278 av Annelie Enochson och Tuve Skånberg (båda KD), 2012/13:U279 av Annelie Enochson och Tuve Skånberg (båda KD) yrkande 1, 2012/13:U283 av Finn Bengtsson och Gunnar Axén (båda M), 2012/13:U291 av Mikael Oscarsson (KD), 2012/13:U297 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S), 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkandena 6, 24–

27, 67 och 81, 2012/13:U311 av Hillevi Larsson (S), 2012/13:So359 av Désirée Pethrus (KD) yrkande 4, 2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S) yrkande 6 och 2012/13:N206 av Hans Linde m.fl. (V) yrkande 6.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

- 1. Tilläggsprotokoll till ESK-konventionen, punkt 5 (S, MP, V)**
 av Carina Hägg (S), Tommy Waidelich (S), Carin Runeson (S),
 Kenneth G Forslund (S), Bodil Ceballos (MP), Hans Linde (V),
 Désirée Liljevall (S) och Yilmaz Kerimo (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:U255 av Christer Engelhardt (S),

2011/12:U279 av Annika Lillemets m.fl. (MP) yrkande 1,

2011/12:Fö214 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 5,

2012/13:U219 av Lotta Hedström m.fl. (MP) och

2012/13:U307 av Christer Engelhardt m.fl. (S).

Ställningstagande

FN:s konvention om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna (ESK-konventionen) innehåller rättigheter som rör grundläggande behov. Där behandlas rätten till arbete, rätten till en tillfredsställande levnadsstandard och rätten till utbildning. Stater som anslutit sig till konventionen ska till fullo utnyttja sina tillgängliga resurser för att säkerställa att konventionens rättigheter gradvis förverkligas. Ett viktigt arbete har gjorts för att skapa tilläggsprotokollet till ESK-konventionen.

Sverige anslöt sig till antagandet av tilläggsprotokollet den 10 december 2008 men lämnade samtidigt en röstförklaring och framhöll där att man inte var övertygad om att enskild klagorätt var det bästa sättet att främja de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna. Man påstod att ESK-rättigheternas karaktär skulle göra det svårt att med precision ange när en kränkning skulle anses ha begåtts. Regeringen, som i alla sammanhang säger sig arbeta för mänskliga rättigheter, avser inte att underteckna tilläggsprotokollet till ESK-konventionen. Det är svårt att förstå regeringens hållning. Sverige bör skriva under tilläggsprotokollet som ger individer klagorätt gentemot sina regeringar när dessa inte svarar upp mot sina åtaganden enligt ESK-konventionen.

Att inte underteckna tilläggsprotokollet, och att ha motarbetat dess tillkomst, ställer Sverige i en dålig dager.

2. **Hbt, punkt 8 (S)**

av Carina Hägg (S), Tommy Waidelich (S), Carin Runeson (S), Kenneth G Forslund (S), Désirée Liljevall (S) och Yilmaz Kerimo (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:U313 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 6, 2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 30 och 2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 29 och avslår motionerna 2011/12:U204 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1–3, 8 och 10, 2011/12:U248 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkandena 2–4 och 2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 23 och 27.

Ställningstagande

Förtryck, diskriminering eller bestraffning av människor på grund av deras sexuella läggning strider mot mänskliga rättigheter. Övergrepp mot och diskriminering av personer på grund av sexuell läggning måste motarbetas och ståndpunkten främjas att alla individer ska kunna åtnjuta sina rättigheter oavsett sexuell läggning.

I närmare 80 länder är det olagligt med sexuella relationer mellan personer av samma kön. I flera länder är samkönad kärlek belagd med dödsstraff. I många länder är det långt ifrån självklart att anordna Prideparader. En attitydförändring bland FN:s medlemsländer måste påskyndas genom att frågorna tas upp i olika internationella forum.

I FN-konventionerna om medborgerliga och politiska rättigheter respektive ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter ges det uttryck för den folkrättsligt viktiga principen om icke-diskriminering. Ett antal exempel på diskrimineringsgrunder räknas upp, däribland ras, hudfärg och religion men däremot inte sexuell läggning. I syfte att påskynda en attitydförändring bör Sverige vara pådrivande för att påbörja arbetet med en hbt-konvention. Sverige bör också, så snart detta bedöms vara lämpligt, arbeta för en internationell hbt-konferens.

På grund av religiösa och kulturella tabun är det i många globala sammanhang svårt att ta upp frågor om diskriminering på grund av sexuell läggning och vikten av att skydda och respektera mänskliga rättigheter för

hbt-personer. Motståndet får inte hindra Sverige från att driva dessa frågor bilateralt och multilateralt. Det är viktigt att Sverige uppmanar länder där homosexualitet bestraffas med dödsstraff att avskaffa detta.

3. Hbt, punkt 8 (MP)

av Bodil Ceballos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:U248 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkandena 2–4 och

2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 23 och 27 samt avslår motionerna

2011/12:U204 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1–3, 8 och 10,

2011/12:U313 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 6,

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 30 och

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 29.

Ställningstagande

I samtliga av Sidas största biståndsländer 2010, nämligen Tanzania, Afghanistan, Moçambique, Demokratiska republiken Kongo, Sudan, Kenya, Uganda, Etiopien, Bangladesh, Burkina Faso, Zimbabwe, Guatemala, Bolivia, Bosnien och Hercegovina, Mali, Ukraina, Somalia, Colombia och Nicaragua samt i Västbanken och Gaza diskrimineras och trakasseras hbt-personer. I Uganda och Afghanistan riskerar hbt-personer dödsstraff utöver de trakasserier de får utstå.

Sverige bör använda de relationer biståndet erbjuder för att påverka länder att i förekommande fall avskaffa lagstiftning som innebär att personer riskerar att dömas av staten för homosexuella handlingar. På motsvarande sätt bör Sverige försöka påverka länder som inte har tagit bort dödsstraffet för homosexuella handlingar att göra detta eller avråda länder som överväger att införa ett sådant straff från att göra detta. Sverige bör lyfta fram frågan om den försämrade situationen för hbt-personer i Ukraina i sina relationer med landet och agera för att även EU tar upp hbt-personers situation med Ukraina.

Sverige bör agera starkare för att EU-länder ska följa överenskomna principer för mötesfrihet för hbtq-personer och exempelvis uppmärksamma när planerade Prideparader inte beviljas tillstånd. Sverige bör ställa krav på att nya EU-medlemsstater ska beakta unionens villkor i fråga om mänskliga rättigheter inklusive sådana rättigheter för hbtq-personer. Sverige bör bli mer aktivt inom EU för att stärka hbtq-personers rättigheter såväl i unionens medlemsländer som i de länder som söker medlemskap.

Det är positivt att FN antagit en resolution om hbt-personer. Frågan om hbt-personers mänskliga rättigheter bör lyftas fram i en särskild konvention i likhet med den FN-konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som antogs 2006.

4. Hbt, punkt 8 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:U204 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 1–3, 8 och 10 samt avslår motionerna

2011/12:U248 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkandena 2–4,

2011/12:U313 av Börje Vestlund m.fl. (S) yrkande 6,

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 30,

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 29 och

2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP) yrkandena 23 och 27.

Ställningstagande

Ett viktigt steg för att förverkliga principen om alla människors lika värde är att det internationella samfundet inför en internationell konvention om avskaffande av all diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Sverige har tidigare avstått från att driva kravet om en FN-konvention på området eftersom det skulle möta stort motstånd från andra stater. Det är inte ett hållbart argument. Vill man motverka diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet måste frågan upp på dagordningen, även om den möter ett hårt motstånd. Viktiga framsteg har dessutom gjorts i FN, vilket visar att det inte är omöjligt att driva hbt-frågor inom FN-systemet.

Det finns internationella konventioner om flyktingars rättsliga ställning och om att avskaffa all diskriminering och förtryck av kvinnor. På motsvarande sätt bör det finnas en internationell konvention för att undanröja all diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet. Sverige bör i FN-sammanhang verka för en konvention om avskaffande av all diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.

Ett första steg mot en konvention om avskaffande av all diskriminering på grund av sexuell läggning och könsidentitet vore att samla ett högnivåmöte om hbt-frågor. Ett högnivåmöte skulle erbjuda en möjlighet för likasinnade länder att samordna arbetet för att stärka respekten för hbt-personers mänskliga rättigheter. Sverige bör ta initiativ till ett högnivåmöte om hbt-frågor.

Ytterligare ett steg för att via FN synliggöra hbt-personers situation i världen vore att utse en specialrapportör för hbt-personers mänskliga rättigheter knuten till FN:s generalsekreterare. Sverige bör verka för att en sådan specialrapportör tillsätts och erbjuda sig att finansiera en sådan rapportör.

EU är världens största biståndsgivare. Men inom unionens utvecklings-samarbete har frågor om hbt-personers situation fått minimal uppmärksamhet, bl.a. på grund av att vissa medlemsstater motsatt sig att unionen arbetar med frågor om sexuella rättigheter i utvecklingsarbetet. Sverige bör driva på för att EU:s utvecklingspolitik ska bidra till att stärka hbt-personers rättigheter i världen.

Sverige bör verka för ett ökat nordiskt och europeiskt samarbete kring hbt-frågorna. Detta samarbete, liksom arbetet på nationell nivå, måste utformas tillsammans med representanter för hbt-organisationerna i de berörda länderna. Regeringen bör inom det nordiska samarbetet och i Europarådet verka för att avskaffa all slags diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.

5. Urfolk och minoriteter, punkt 9 (MP)

av Bodil Ceballos (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2012/13:U242 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 2 och avslår motionerna

2010/11:U288 av Annelie Enochson m.fl. (KD, M, FP, C) yrkande 1,

2011/12:U266 av Annelie Enochson (KD) yrkandena 1–5,

2011/12:U284 av Elisabeth Svantesson (M),

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 29,

2012/13:U259 av Elisabeth Svantesson (M),

2012/13:U277 av Annelie Enochson (KD) yrkandena 1–6,

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 28,

2012/13:U328 av Annelie Enochson och Ulrika Carlsson i Skövde (KD, C) yrkande 2 och

2012/13:U339 av Julia Kronlid m.fl. (SD).

Ställningstagande

Folk som lever splittrade i olika länder utsätts ofta för diskriminering i egenskap av minoriteter i den stat de lever i. Enbart i Turkiet lever ca 20 miljoner kurder, dvs. drygt två gånger Sveriges befolkning. Det totala anta-

let kurder beräknas uppgå till uppemot 40 miljoner. I stället för att kunna samarbeta och ha en blomstrande kurdisk kultur straffas kurderna i flera länder för att de exempelvis använder sitt språk och firar sina högtider.

För att nå en fredlig samvaro med majoritetsbefolkningen i länder som består av flera folk är respekt för olikheter av avgörande betydelse. Minoriteters tillgång till det egna språket och den egna kulturen och möjligheter att få använda dessa är grundläggande krav liksom att de har samma rättigheter som den styrande folkgruppen. Alla försök till assimilering föder större motstånd medan ett större självbestämmande ger möjligheter att delta på samma villkor som den övriga befolkningen utan att den egna kulturen behöver förnekas. Rätten till självbestämmande och rättvis behandling går att uppnå om viljan finns hos båda parter, även inom existerande stater. Erkännande av och respekt för de olika folkgrupperna i ett land och att alla människor ges samma rättigheter leder till färre konflikter. Sverige bör i alla sammanhang och gentemot alla länder verka för respekt för minoriteters kulturella rättigheter.

6. Urfolk och minoriteter, punkt 9 (SD)

av Björn Söder (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2012/13:U339 av Julia Kronlid m.fl. (SD) och avslår motionerna

2010/11:U288 av Annelie Enochson m.fl. (KD, M, FP, C) yrkande 1,

2011/12:U266 av Annelie Enochson (KD) yrkandena 1–5,

2011/12:U284 av Elisabeth Svantesson (M),

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 29,

2012/13:U242 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 2,

2012/13:U259 av Elisabeth Svantesson (M),

2012/13:U277 av Annelie Enochson (KD) yrkandena 1–6,

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S) yrkande 28 och

2012/13:U328 av Annelie Enochson och Ulrika Carlsson i Skövde (KD, C) yrkande 2.

Ställningstagande

Beräkningar från World Christian Database visar att ca 105 000 människor årligen dödas för att de är kristna.

De omvälvande förändringarna i Nordafrika har tyvärr inte bara medfört positiva effekter utan har också förvärrat situationen för kristna på flera håll. Uppgifter har framkommit om olika former av förföljelser av kristna

i såväl Algeriet som Egypten. Mönstret går igen i flera andra länder. I exempelvis Pakistan finns rapporter om hur landets strikta hädelselagar har slagit mot kristna. I Nigeria har terroristgruppen Boko Haram utfört ett antal bombdåd mot kristna. I Irak lever kristna i skräck och utsätts för grymheter. Den här listan kan göras längre.

Det är viktigt att uppmärksamma det förtryck som kristna är utsatta för i olika delar av världen. Sveriges regering bör tydligare visa sitt stöd för utsatta kristna genom att bl.a. rikta världssamfundets uppmärksamhet mot förföljda kristnas utsatta situation.

7. Handel och arbetsliv, punkt 10 (MP, V)

av Bodil Ceballos (MP) och Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:U207 av Hans Linde m.fl. (V) yrkandena 5 och 6, 2012/13:U237 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkande 1 och 2012/13:U274 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 3.

Ställningstagande

Det finns många företag som agerar bra och korrekt ute i världen. För att sätta stopp för de företag som agerar fel och som missköter sig och exempelvis inte svarar upp mot grundläggande krav på mänskliga rättigheter i arbetslivet och etik i verksamheten behövs det ett bindande internationellt regelverk. Ett sådant minimiregelverk, ett golv som inget företag i världen får lov att gå under, ska vara kopplat till någon form av sanktioner. Sverige bör gå i bräschen för ett globalt bindande regelverk för företags ansvar när det gäller både miljö och mänskliga rättigheter.

I dagens globaliserade värld kan ett företag som tycker att den fackliga verksamheten börjar bli besvärande eller lönerna för höga välja att flytta produktionen till ett annat land. Ofta fungerar hot om företagsflytt för att tysta facklig verksamhet. Detta skapar en internationell konkurrens där länder med låga löner och dåliga arbetsförhållanden försöker att locka till sig företag. Om fackliga organisationer börjar bjuda under varandra uppstår en neråtgående spiral som leder till dumpning av arbetsvillkor och löner. I stället krävs en facklig samverkan över gränserna.

Regeringen borde ställa frågor om grundläggande rättigheter i arbetslivet i relation till handelsfrågor. Det är viktigt att betona den roll som fria fackföreningar har för fattigdomsbekämpning och ökad social rättvisa. Det bör också tydliggöras att svenska företag har en del av ansvaret för att dessa frågor uppmärksammas. Regeringen bör verka för att svenska multi-

nationella företag undertecknar s.k. globala ramavtal. Sådana avtal blir allt viktigare verktyg i kampen för att mänskliga rättigheter i arbetslivet ska respekteras.

Rätten att organisera sig fackligt och bedriva fackligt arbete är grundläggande mänskliga rättigheter, men dessa kränks och inskränks i alltför många länder. Det är angeläget att det svenska näringslivet verkar för en ökad respekt för de mänskliga rättigheterna, inklusive de fackliga rättigheterna. I och med att allt fler svenska företag etablerar sig i länder där de fackliga rättigheterna är kraftigt inskränkta, bör regeringen ta initiativ till en dialog med näringslivet och fackföreningsrörelsen för att garantera att svenska företag inte gör sig skyldiga till brott mot de fackliga rättigheterna.

Så kallade konfliktmineraler kan vara ett lands största tillgång och samtidigt en förbannelse. Oreglerad utvinning av mineraler som exempelvis guld, tenn, tantal, volfram och coltan och oförmånliga uppgörelser med gruvföretag om utvinning kan medföra en rad negativa konsekvenser.

Naturtillgångarna i östra Kongo finansierar och vidmakthåller den väpnade konflikten där samtidigt som tillgångarna ger ytterst lite tillbaka till lokalbefolkningen. Det finns dock konkreta politiska åtgärder som kan hjälpa till att få ett slut på våldet. En sådan åtgärd är ett globalt regelverk för s.k. konfliktmineraler.

EU-lagstiftning om konfliktmineraler skulle bidra till att angripa den krigsekonomi som i dag ger bränsle till konflikten. Då kan man kartlägga dessa råvarors väg, ålägga importörer och producenter att spåra och redovisa var mineralerna kommer ifrån och bygga ett globalt certifieringssystem. Därigenom kan man bromsa inkomsterna till krigsherrar som lever på konflikten och som är ansvariga för människorättsbrotten. EU-lagstiftningen skulle bidra till att synliggöra för både uppköpare och konsumenter vad som är konfliktmineraler och vad som inte är det, och skapa drivkrafter för industrin att utveckla en sundare och mer hållbar handel som också kan minska fattigdomen i berörda länder.

Sverige bör driva på för EU-lagstiftning om och ett globalt regelverk för s.k. konfliktmineraler.

8. Statslöshet, punkt 11 (S, MP, V)

av Carina Hägg (S), Tommy Waidelich (S), Carin Runeson (S), Kenneth G Forslund (S), Bodil Ceballos (MP), Hans Linde (V), Désirée Liljevall (S) och Yilmaz Kerimo (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2011/12:U233 av Bodil Ceballos m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Det finns länder som vare sig ger medborgarskap till eller registrerar människor som föds i landet trots att deras släkter har befunnit sig i landet under århundraden. De som inte är registrerade har inga som helst rättigheter. De kan inte gå i skola, kan inte få resedokument och kan inte få läkarvård. Detta strider uppenbarligen mot de mänskliga rättigheterna. I många länders rättighetskataloger utgår man dock från medborgarskap. En person utan medborgarskap, utan status som flykting och utan registrering faller därför helt utanför det internationella skyddssystemet.

Sverige bör agera genom FN, EU och bilaterala kontakter för att påverka länder som inte lever upp till sina åtaganden om att undvika statslöshet eller som trots medborgarskap diskriminerar medborgare av utländsk härkomst. Målet måste vara att alla människor garanteras grundläggande mänskliga rättigheter.

9. Migrantarbetarkonventionen, punkt 12 (MP, V)

av Bodil Ceballos (MP) och Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2011/12:U211 av Josefin Brink m.fl. (V),

2011/12:Sf232 av Helena Leander och Bodil Ceballos (båda MP) yrkande 4 och

2012/13:Sf207 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 13.

Ställningstagande

FN uppskattar att det finns 175 miljoner migrantarbetare i världen. FN:s migrantarbetarkonvention skyddar migranters mänskliga rättigheter. Sverige var med och arbetade fram konventionen men har ännu inte ratificerat den. En ratificering skulle markera Sveriges vilja att skydda människor som befinner sig i en särskilt utsatt situation och skulle signalera till andra länder att detta är något som Sverige tar på allvar.

Migrantarbetarkonventionen erbjuder bl.a. skydd mot slaveri, rätt till skydd av egendom, skydd mot våld och övergrepp, rätt till identitetshandlingar och skydd mot kollektiv utvisning. Vidare skyddar konventionen rätten att bilda föreningar och fackförbund i det land där man är anställd och där anges att man har rätt att behandlas likvärdigt med andra arbetare när det gäller skydd mot uppsägning, arbetslöshetsförmåner och tillgång till alternativa anställningar, skydd om arbetsgivaren bryter arbetskontrakt på ett otillbörligt sätt och rätt att föra sitt fall till behörig instans samt rätt till likvärdig behandling som nationella arbetare när det gäller utbildnings-,

yrkes- och socialtjänster. Konventionen är ett sammanhängande ramverk som utgår ifrån den särskilt utsatta situation som migranter befinner sig i. Konventionen ger möjlighet för migrantarbetare att klaga om stater bryter mot rättigheter enligt denna.

En ratificering av konventionen leder till stärkta rättigheter för migrantarbetare och klarare och tydligare skyldigheter för stater och ger en viktig skjuts framåt även i EU:s arbete med migrationsfrågor. Sverige bör därför ratificera FN:s migrantarbetarkonvention samt verka internationellt för dess genomförande.

10. IOM, punkt 13 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

IOM (The International Organisation for Migration) har sedan 1989 omvandlats till en transnationell organisation för global styrning av migration utifrån ekonomiska utgångspunkter.

Organisationer som Amnesty International och Human Rights Watch har under flera år riktat kritik mot att IOM:s aktiviteter i många fall kränker grundläggande mänskliga rättigheter, t.ex. genom att skapa program som hindrar människor från att fly eller genom att organisera återvändande för flyktingar trots en oacceptabel säkerhetssituation i hemlandet. Mot bakgrund av de allvarliga och bestående missförhållandena i IOM:s verksamhet bör Sverige avsluta sitt medlemskap i organisationen.

11. UNHCR, punkt 14 (V)

av Hans Linde (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkandena 4 och 5 samt 2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Den verksamhet som bedrivs av FN:s flyktingkommissariat (UNHCR) finansieras genom årliga bidrag från medlemsstaterna. Detta medför att finansieringen blir ryckig och UNHCR får planeringssvårigheter. Därför bör regeringen i FN verka för att UNHCR ska finansieras via FN:s budget med treåriga anslag.

FN:s flyktingkommissariats mandat omfattar bara flyktingar som passerat en nationsgräns. Visserligen gör UNHCR redan i dag viktiga humanitära insatser för internflyktingar, men mandatet bör utvidgas så att organisationen exempelvis kan hjälpa internflyktingar att lämna sitt hemland. Regeringen bör i lämpliga sammanhang verka för en utvidgning av FN:s flyktingkommissariats mandat till att inkludera internflyktingar.

Vid den s.k. gränsförvaltningen av EU:s yttre gränser, bl.a. i Medelhavet och utanför Afrikas västkust, bedrivs både av enskilda EU-medlemsstater och genom EU:s byrå för yttre gränskontroll, Frontex, en verksamhet som stoppar flyktingar på väg till Europa för att söka asyl. Det är av avgörande betydelse att FN:s flyktingkommissariat ges möjlighet att delta i denna verksamhet för att tillföra sitt kunnande om flyktingkonventionens korrekta tillämpning i dessa sammanhang. Regeringen bör i EU verka för att unionen ska anslå medel för att möjliggöra medverkan av FN:s flyktingkommissariat i förvaltningen av EU:s yttre gränser.

Särskilt yttrande

Barnets mänskliga rättigheter (S, MP, V)

Carina Hägg (S), Tommy Waidelich (S), Carin Runeson (S), Kenneth G Forslund (S), Bodil Ceballos (MP), Hans Linde (V), Désirée Liljevall (S) och Yilmaz Kerimo (S) anför:

Våra partier anser att barnrättsperspektivet ska genomsyra allt internationellt arbete och dialogen med våra samarbetsländer inom utvecklingssamarbetet. Barns utsatthet och vikten av att erbjuda barn framtidsmöjligheter måste lyftas fram.

Barnkonventionen och dess tilläggsprotokoll är viktiga redskap för att förbättra barns situation i världen. Sverige bör fortsätta sitt engagemang för att samtliga stater ska ratificera tilläggsprotokollen. Sverige har dock ännu inte undertecknat det tredje tilläggsprotokollet till barnkonventionen, som ger möjlighet för enskilda barn eller deras representanter att framföra klagomål till konventionens övervakningskommitté efter att samtliga nationella instanser prövats. Vi beklagar att Sverige ännu inte har undertecknat tilläggsprotokollet, som antogs av FN:s generalförsamling genom resolution 66/138 den 19 december 2011 och som öppnades för undertecknande den 28 februari 2012.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motion från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:U288 av Annelie Enochson m.fl. (KD, M, FP, C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige fortsättningsvis i dialogen mellan Sverige och Kina bör verka för att de mänskliga rättigheterna respekteras fullt ut för uigurer och alla andra etniska och religiösa grupper i den autonoma regionen Xinjiang i Kina.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2011

2011/12:U204 av Hans Linde m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en FN-konvention om avskaffande av all slags diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till ett högnivåmöte om hbt-personers mänskliga rättigheter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till en specialrapportör i FN för hbt-personers mänskliga rättigheter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige borde göra hbt-personers mänskliga rättigheter till en profilfråga för sin kandidatur till FN:s råd för de mänskliga rättigheterna.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige borde driva på för att EU:s utvecklingspolitik ska bidra till att stärka hbt-personers rättigheter i världen.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom det nordiska samarbetet såväl som i Europarådet ska verka för att avskaffa all slags diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet.

2011/12:U207 av Hans Linde m.fl. (V):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen aktivt bör verka för att alla svenska multinationella företag sluter globala ramavtal.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör föra en tydlig dialog om mänskliga rättigheter i arbetslivet med de svenska företag som etablerar sig i länder som inte respekterar de fackliga rättigheterna.

2011/12:U209 av Anita Brodén (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att ansträngningar görs för att uppnå konsensus för en ratificering av tilläggsprotokollet till ESK-konventionen.

2011/12:U210 av Anita Brodén (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av att regeringen fortsätter att sprida information om FN:s förklaringar om de mänskliga rättigheterna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ökad dialog och en utökad information för att också tydliggöra samhällsmedborgarnas och samhällets skyldigheter.

2011/12:U211 av Josefín Brink m.fl. (V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska ratificera FN:s migrantarbetarkonvention samt verka internationellt för dess implementering.

2011/12:U223 av Anita Brodén (FP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kraftfulla internationella åtgärder för att få gehör för mänskliga rättigheter, i synnerhet i konfliktländer.

2011/12:U232 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stödja en ny FN-deklaration för småbrukares och lantarbetares rättigheter.

2011/12:U233 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att via FN och EU samt nationellt utöva påtryckningar på länder som inte lever upp till sina åtaganden att undvika statslöshet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att via FN och EU samt nationellt utöva påtryckningar på länder som trots medborgarskap diskriminerar medborgare av utländsk härkomst.

2011/12:U248 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att aktivt försöka påverka de länder som vill införa eller inte har tagit bort dödsstraffet för homosexuella handlingar.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att använda de relationer biståndet ger oss för att påverka lagstiftningen i länder där personer riskerar att dömas av staten för homosexuella handlingar.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i Sveriges eller EU:s relationer till Ukraina lyfta fram frågan om den försämrade situationen för hbt-personer i Ukraina.

2011/12:U251 av Irene Oskarsson och Caroline Szyber (båda KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige med all kraft ska främja mänskliga rättigheter i utrikespolitiken.

2011/12:U255 av Christer Engelhardt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ESK-konventionen.

2011/12:U266 av Annelie Enochson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att religionsfrihetsfrågorna ska vara en aktiv del i utrikespolitiken och i utvecklingssamarbetet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att UD och Sida via regeringens politik för global utveckling ska inhämta och fördjupa kunskapen om religionsfrihetens roll i demokratisering och utveckling i enlighet med den nya EU-handlingsplanen för främjande av religions- och övertygelsefrihet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram strategier och handlingsplaner för att religionsfrihetsfrågor ska integreras i den multilaterala och bilaterala utrikespolitiken och i utvecklingssamarbetet i linje med den nya EU-handlingsplanen för främjande av religions- och övertygelsefrihet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i utformningen och genomförandet av strategier och handlingsplaner för religionsfrihet bör UD och Sida ta

vara på det civila samhället, i synnerhet trosbaserade rörelser, som informationskälla och kanal för stöd till religionsfrihet och främjande av interreligiös dialog i samarbetsländer.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att UD och svenska ambassader ska bedöma religionsfrihetssituationen i länderna som Sverige har bilaterala relationer med samt försvara religionsfriheten i offentlig diplomati.

2011/12:U269 av Ulrika Carlsson i Skövde (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla barn enligt FN:s barnkonvention har rätt att slippa fysisk och psykisk åga, att Sverige bör arbeta för att sprida de positiva resultat som Sveriges lagstiftning mot barnaga har och särskilt lyfta upp detta i biståndssamarbetet.

2011/12:U279 av Annika Lillemets m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör underteckna tilläggsprotokollet till ESK-konventionen.

2011/12:U284 av Elisabeth Svantesson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige, i och genom sin röst i EU, ska fortsätta att motarbeta resolutionen om bekämpande av förtal av religioner i Förenta nationerna.

2011/12:U305 av Tuve Skånberg (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om religioners betydelse för internationell kommunikation och dialog över religions- och kulturgränser.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av utbildning för diplomater med inriktning på att bättre förstå religioners betydelse i internationella relationer.

2011/12:U313 av Börje Vestlund m.fl. (S):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en förändring av regelverket för diskriminering på EU-nivå.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder mot de medlemmar i EU som inte respekterar hbt-personers mänskliga rättigheter.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett ökat svenskt engagemang i hbt-frågorna inom FN-systemets ram.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hbt-perspektiv i det handelspolitiska samarbetet med andra länder.

2011/12:U315 av Urban Ahlin m.fl. (S):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4 Mänskliga rättigheter.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.1 Regelverk kring mänskliga rättigheter.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.2 Dödsstraff och tortyr.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.3 Mänskliga rättigheter i arbetslivet.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.4 Kvinnors rättigheter.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.5 Handel med människor.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.6 Situationen för minoriteter.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.7 Hbt-personers rättigheter.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.9 Enskilda fall och Dawit Isaka.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.10 FN:s råd för mänskliga rättigheter.
34. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.11 Internationella brottmålsdomstolen.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.12 Skyldigheten att skydda.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.13 Barn i världen.
37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 5 FN och folkrätten.
66. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.6 Ett jämställt samhälle.

2011/12:Fö214 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underteckna tilläggsprotokollet till konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter.

2011/12:Sf232 av Helena Leander och Bodil Ceballos (båda MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ratificera migrantarbetarkonventionen.

2011/12:Sf241 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör avsluta sitt medlemskap i The International Organisation for Migration (IOM).
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att FN:s flyktingkommissariat bör finansieras via FN:s budget med treåriga anslag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utvidgning av FN:s flyktingkommissariats mandat till att inkludera internflyktingar.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2012

2012/13:U204 av Caroline Szyber (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i internationella organ och i bilaterala kontakter kraftfullt bör verka för att barnaga förbjuds i världens alla länder.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för det svenska utvecklingsarbetet bör verka mot barnaga.

2012/13:U207 av Torbjörn Björlund m.fl. (V):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att Internationella brottmålsdomstolen (ICC) skaffar sig den kompetens som krävs för att kunna utreda misstankar om sexuellt våld och avsätter tillräckligt med resurser för att samla in bevis.

2012/13:U212 av Carina Hägg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett Europa fritt från prostitution.

2012/13:U219 av Lotta Hedström m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska signera och ratificera tilläggsprotokollet till FN:s konvention om de sociala, ekonomiska, och kulturella rättigheterna, ICESCR.

2012/13:U221 av Mathias Sundin (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för att ett demokratiernas förbund inrättas.

2012/13:U229 av Yvonne Andersson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Taiwans representation i Stockholm status av en ambassad, eller åtminstone ge representationen de praktiska fördelar som tillfaller en ambassad.

2012/13:U233 av Anita Brodén (FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kraftfulla internationella åtgärder för att få gehör för mänskliga rättigheter, i synnerhet i konfliktländer.

2012/13:U234 av Jasenko Omanovic (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om veto i FN:s säkerhetsråd.

2012/13:U237 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör verka för ett globalt rättsligt bindande regelverk för företagens ansvar för miljö och mänskliga rättigheter.

2012/13:U242 av Bodil Ceballos m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utarbeta enhetliga principer för hur Sverige ska hantera situationer då stater utropar sin självständighet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för ökad respekt för minoriteters kulturella rättigheter.

2012/13:U248 av Eva Flyborg (FP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör stödja den rekommendation som lämnades till FN:s säkerhetsråd hösten 2002 om att inrätta en internationell kommission som ska arbeta mot våld mot kvinnor.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att våldtagna kvinnor som blir utfrusna från samhället bör kunna få status som flyktingar precis som människor som förföljs för sin tro, politiska åsikt eller sexuella läggning.

2012/13:U254 av Carina Hägg (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvinnokonventionen.

2012/13:U259 av Elisabeth Svantesson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra en aktiv integrering av religionsfrihetsfrågor i utrikespolitiken och utvecklingssamarbetet.

2012/13:U264 av Gunnar Axén och Finn Bengtsson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges regering inom EU och FN bör verka för att Taiwan/Republiken Kina ska kunna delta i och bidra till FN:s underorganisationer.

2012/13:U266 av Tuve Skånberg (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör ställa sig bakom Dohadeklarationen om familjen.

2012/13:U274 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör driva på för en EU-lagstiftning och för att säkra ett globalt regelverk för s.k. konfliktmineraler.

2012/13:U277 av Annelie Enochson (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att religionsfrihetsfrågorna även i fortsättningen ska vara en aktiv del i utrikespolitiken och i utvecklingssamarbetet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att UD och Sida ska inhämta och fördjupa kunskapen om religionsfrihetens roll i demokratisering och utveckling.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram strategier och handlingsplaner för att religionsfrihetsfrågor ska integreras i den multilaterala och bilaterala utrikespolitiken och i utvecklingssamarbetet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att de kommande offentliga EU-riktlinjerna om religionsfrihet ska kombinera integrering av religionsfrihetsfrågor i alla relevanta landstrategier, identifikation av prioriterade länder för förstärkt diplomati, forskning och

utvecklingssamarbete i syfte att främja religionsfrihet samt identifikation av ett antal tematiska frågor inom religionsfrihet där EU ska arbeta för att skapa opinion, bl.a. på FN-nivå.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att UD och Sida i utformningen och genomförandet av strategier och handlingsplaner för religionsfrihet bör ta vara på det civila samhället, i synnerhet trosbaserade rörelser, som informationskällor och kanaler för stöd till religionsfrihet och främjande av interreligiös dialog i samarbetsländer.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att UD och svenska ambassader ska bedöma religionsfrihetssituationen i de länder som Sverige har bilaterala relationer med samt försvara religionsfriheten i offentlig diplomati.

2012/13:U278 av Annelie Enochson och Tuve Skånberg (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att UNFPA:s verksamhet i Kina bör granskas och redovisas innan nästa beslut om utbetalning av ekonomiskt stöd till organisationen.

2012/13:U279 av Annelie Enochson och Tuve Skånberg (båda KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i FN bör verka för att kriteriet för uttalande rätt och rösträtt i generalförsamlingen gällande Mellanösternfrågor ska vara att man erkänt staten Israel som legitim stat.

2012/13:U283 av Finn Bengtsson och Gunnar Axén (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Sveriges stöd för Taiwans fullvärdiga medlemskap i WHO, Unesco och ICAO.

2012/13:U291 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avrättningar av barn i världen.

2012/13:U297 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kvinnors rätt till sin egen kropp.

2012/13:U306 av Urban Ahlin m.fl. (S):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 2.5 Jämställdhet och kvinnors rättigheter.
22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4 Mänskliga rättigheter.

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.1 Regelverk kring mänskliga rättigheter.
24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.2 Dödsstraff och tortyr.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.3 Mänskliga rättigheter i arbetslivet.
26. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.4 Kvinnors rättigheter.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.5 Handel med människor.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.6 Situationen för minoriteter.
29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.7 Hbt-personers rättigheter.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.10 FN:s råd för mänskliga rättigheter.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.11 Internationella brottmålsdomstolen.
35. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 4.13 Barn i världen.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 5 FN och folkrätten.
67. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 10.6 Ett jämställt samhälle.
81. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen i avsnitt 12.1 Demokrati, mänskliga rättigheter och jämställdhet.

2012/13:U307 av Christer Engelhardt m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ESK-konventionen.

2012/13:U311 av Hillevi Larsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sexualrådgivning, preventivmedel och abort ska ingå i FN:s katalog över mänskliga rättigheter.

2012/13:U328 av Annelie Enochson och Ulrika Carlsson i Skövde (KD, C):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i sina utrikespolitiska kontakter bör verka för att Kinas religiöst troende får möjlighet till verklig religions- och mötesfrihet.

2012/13:U339 av Julia Kronlid m.fl. (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör intensifiera sina ansträngningar i syfte att stödja utsatta och förföljda kristna samt för att fästa världssamfundets uppmärksamhet på förföljda kristnas utsatta situation.

2012/13:Sf207 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska ratificera FN:s migrantarbetar-konvention och verka internationellt för dess genomförande.

2012/13:Sf225 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att FN:s flyktingkommissariat bör finansieras via FN:s budget med treåriga anslag.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utvidgning av FN:s flyktingkommissariats mandat till att inkludera internflyktingar.

2012/13:So359 av Désirée Pethrus (KD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige internationellt bör verka till förmån för insatser ämnade att få ett slut på könsstympning.

2012/13:So595 av Helena Leander m.fl. (MP):

23. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör vara mer aktivt i det internationella hbtq-arbetet.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av en särskild konvention om mänskliga rättigheter för hbtq-personer.

2012/13:MJ424 av Matilda Ernkrans m.fl. (S):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska arbeta för att FN:s miljöprogram Unep stärks och utvecklas till ett centralt miljöorgan inom FN.

2012/13:N206 av Hans Linde m.fl. (V):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige inom ramen för utvecklingssamarbetet tydligare bör arbeta för att stärka organiseringen och de fackliga rättigheterna i exportfrizoner.

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 16

Motion	Motionärer	Yrkanden
16. Övriga yrkanden		
2011/12:U204	Hans Linde m.fl. (V)	4
2011/12:U209	Anita Brodén (FP)	
2011/12:U210	Anita Brodén (FP)	1 och 2
2011/12:U223	Anita Brodén (FP)	3
2011/12:U232	Bodil Ceballos m.fl. (MP)	1
2011/12:U251	Irene Oskarsson och Caroline Szyber (båda KD)	2
2011/12:U269	Ulrika Carlsson i Skövde (C)	
2011/12:U305	Tuve Skånberg (KD)	1 och 2
2011/12:U313	Börje Vestlund m.fl. (S)	3, 5 och 8
2011/12:U315	Urban Ahlin m.fl. (S)	25–28, 32, 35 och 66
2012/13:U212	Carina Hägg (S)	
2012/13:U221	Mathias Sundin (FP)	
2012/13:U229	Yvonne Andersson (KD)	
2012/13:U233	Anita Brodén (FP)	2
2012/13:U234	Jasenko Omanovic (S)	
2012/13:U242	Bodil Ceballos m.fl. (MP)	1
2012/13:U248	Eva Flyborg (FP)	3 och 4
2012/13:U254	Carina Hägg (S)	
2012/13:U264	Gunnar Axén och Finn Bengtsson (båda M)	
2012/13:U266	Tuve Skånberg (KD)	
2012/13:U278	Annelie Enochson och Tuve Skånberg (båda KD)	
2012/13:U279	Annelie Enochson och Tuve Skånberg (båda KD)	1
2012/13:U283	Finn Bengtsson och Gunnar Axén (båda M)	
2012/13:U291	Mikael Oscarsson (KD)	
2012/13:U297	Roza Güclü Hedin m.fl. (S)	
2012/13:U306	Urban Ahlin m.fl. (S)	6, 24–27, 67 och 81
2012/13:U311	Hillevi Larsson (S)	
2012/13:So359	Désirée Pethrus (KD)	4
2012/13:MJ424	Matilda Ernkrans m.fl. (S)	6
2012/13:N206	Hans Linde m.fl. (V)	6